

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT GOSPODARKI, SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

KGP.430.001.2018

Nr ewid. 42/2018/P/18/001/KGP

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w części 20 – Gospodarka
oraz
wykonania planu finansowego
Polskiego Centrum Akredytacji

Warszawa, maj 2018 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w części 20 – Gospodarka
oraz
wykonania planu finansowego
Polskiego Centrum Akredytacji**

Dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu
Państwa i Prywatyzacji

z up. Michał Wilkowicz
Wicedyrektor

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 10. V 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	8
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 20 - Gospodarka.....	10
1. Dochody budżetowe	10
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	14
3. Sprawozdawczość.....	23
IV. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Polskiego Centrum Akredytacji	26
V. Informacje dodatkowe.....	28
Załączniki	29

I. Wprowadzenie

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹.

Dysponentem części 20 – Gospodarka był w 2017 r. Minister Rozwoju i Finansów. W 2017 r. ustanowiono 49 dysponentów trzeciego stopnia – kierowników Wydziałów Promocji Handlu i Inwestycji Ambasad i Konsulatów Rzeczypospolitej Polskiej² oraz czterech kierowników Zespołów w Stałych Przedstawicielstwach RP przy organizacjach międzynarodowych za granicą: Wydział Ekonomiczno-Handlowy w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Unii Europejskiej w Brukseli; Zespół do spraw UNIDO w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych w Wiedniu; Zespół Ministra Gospodarki w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) z siedzibą w Paryżu oraz Zespół Stałego Przedstawiciela RP przy WTO w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Biurze Narodów Zjednoczonych i Organizacji Międzynarodowych w Genewie. W ciągu roku, w związku z realizacją art. 11 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. *o wykonywaniu zadań z zakresu promocji polskiej gospodarki przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna*³, który wprowadził zamianę funkcjonujących wydziałów promocji handlu i inwestycji ambasad i konsulatów RP na sieć nowych zagranicznych biur handlowych podległych Agencji, postawiono w stan likwidacji oraz zlikwidowano 26 WPHI podległych dotychczas bezpośrednio ministrowi właściwemu do spraw gospodarki. Zlikwidowano WPHI w: Szanghaju, Berlinie, Budapeszcie, Montrealu, Lizbonie, Kaliningradzie, Sankt Petersburgu, Brukseli, Wiedniu, Buenos Aires, Abu Dhabi, Casablance, Rzymie, Kolonii, Waszyngtonie, Dżakarcie, Taszkencie, Ankarze, Sao Paulo, Pradze, Tel Aviwie, Almaty, Hadze, Paryżu, Kopenhadze i Seulu.

Minister właściwy do spraw gospodarki sprawował nadzór nad Prezesem Głównego Urzędu Miar i Prezesem Urzędu Zamówień Publicznych oraz nad działalnością Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej. Ministrowi właściwemu do spraw gospodarki podlegał Urząd Dozoru Technicznego oraz Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

W ramach części 20 – Gospodarka finansowano zadania dotyczące:

- kształtowania warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej;
- podejmowania działań sprzyjających wzrostowi konkurencyjności oraz innowacyjności gospodarki polskiej;
- formułowania założeń współpracy gospodarczej z zagranicą;
- współpracy z organizacjami międzynarodowymi o charakterze gospodarczym oraz prowadzenia działań w zakresie kształtowania i realizacji zasad wymiany handlowej Unii Europejskiej z krajami trzecimi, w tym w szczególności w ramach wspólnej polityki handlowej Unii Europejskiej;
- promocji gospodarki, w tym wspierania rozwoju eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspierania napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych;
- kontroli obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa w związku z porozumieniami i zobowiązaniami międzynarodowymi;
- wprowadzania środków administrowania obrotem z zagranicą towarami i usługami, a także sprawy przywozu i wywozu technologii;
- udziału w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej w zakresie polityki gospodarczej.

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

² Dalej: WPHI.

³ Dz. U. poz. 1491, ze zm.

Zadania finansowane ze środków części 20 – Gospodarka w budżecie w układzie zadaniowym ujęte były w czterech funkcjach: 6 – *Polityka gospodarcza kraju*, 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i integralność granic*, 12 – *Środowisko* oraz 22 – *Koordinacja działalności oraz obsługa administracyjna i techniczna*, czterech zadaniach, ośmiu podzadaniach i 15 działaniach.

W części 20 – Gospodarka w planie po zmianach:

- dochody zaplanowano w wysokości 304 077,0 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 281 279,5 tys. zł, co stanowiło 0,08% ogółu dochodów budżetu państwa;
- wydatki budżetu państwa zaplanowano w wysokości 2 517 078,8 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 2 450 638,3 tys. zł, co stanowiło 0,65% ogółu wydatków budżetu państwa;
- wydatki budżetu środków europejskich zaplanowano w wysokości 1 064 295,3 tys. zł oraz zrealizowano w kwocie 966 142,4 tys. zł, co stanowiło 2,01% ogółu wydatków budżetu środków europejskich.

Celem kontroli była ocena wykonania budżetu państwa w roku 2017 określonego w *ustawie budżetowej na rok 2017* z dnia 16 grudnia 2016 r.⁴ oraz *ustawie o zmianie ustawy budżetowej na rok 2017* z dnia 9 listopada 2017 r.⁵ pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części 20 – Gospodarka w związku z wykonywaniem budżetu państwa i planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa. Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z pobieraniem i egzekucją dochodów budżetowych;
- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych;
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych;
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*⁶, w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 20 – Gospodarka.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- analiza stanu należności pozostałych do zapłaty;
- szczegółowa kontrola należności pozostałych do zapłaty u dysponenta III stopnia (Biuro Dyrektora Generalnego Ministerstwa);
- analiza stanu zobowiązań;
- szczegółowa kontrola zobowiązań dysponenta I stopnia;
- kontrola realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 20 – Gospodarka w trakcie roku budżetowego;
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad wydatków budżetowych;
- kontrola przestrzegania ustalonych dla części 20 – Gospodarka limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia;

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.

⁵ Dz. U. poz. 2162.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077.

- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerwy ogólnej oraz rezerw celowych;
- szczegółowa kontrola wybranej próby dotacji udzielonych przez dysponenta I stopnia;
- szczegółowa kontrola wybranej próby zrealizowanych dochodów dysponenta III stopnia;
- szczegółowa kontrola wybranej próby zrealizowanych wydatków dysponenta III stopnia;
- szczegółowa kontrola wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- szczegółowa kontrola wykonania wybranych mierników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym;
- szczegółowa kontrola prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

W związku z likwidacją Ministerstwa Skarbu Państwa w 2017 r. część jego zadań, głównie z zakresu sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa, zostało przeniesionych do części 20 – Gospodarka. W związku z powyższym dane odnoszące się do wykonania *ustawy budżetowej na 2017 r.* nie są w pełni porównywalne z danymi dotyczącymi realizacji *ustawy budżetowej na 2016 r.*

Z dniem 9 stycznia 2018 r. Ministerstwo Rozwoju (dalej MR lub Ministerstwo) przekształcono w Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju⁷ oraz utworzono Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii (dalej MPiT), w skład którego weszły komórki organizacyjne zlikwidowanego Ministerstwa Rozwoju obsługujące sprawy działu *gospodarka* oraz pracownicy obsługujący sprawy tego działu⁸. W celu przeprowadzenia zmian zawarto dwa niżej opisane porozumienia.

W dniu 15 stycznia 2018 r. pomiędzy Dyrektorem Generalnym Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, a Dyrektorem Generalnym Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii zawarto porozumienie w sprawie *tymczasowego trybu pracy Ministerstwa Inwestycji i Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii*. Podstawą zawarcia porozumienia był art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o *służbie cywilnej*⁹. Ustalono między innymi, że do czasu wejścia w życie nowych regulacji zachowują moc dotychczasowe zarządzenia, decyzje oraz inne akty wewnętrzne Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju, a komórki organizacyjne MR realizują zadania w zakresie swojej dotychczasowej właściwości.

W dniu 24 stycznia 2018 r., zawarto porozumienie z mocą obowiązującą od dnia 9 stycznia 2018 r., pomiędzy Ministrem Inwestycji i Rozwoju, a Ministrem Przedsiębiorczości i Technologii. Porozumienie dotyczyło zachowania ciągłości realizacji zadań dysponenta trzeciego stopnia w ramach części 20 – Gospodarka, w tym realizacji budżetu, prowadzenia rachunkowości, sporządzania, podpisywania i przekazywania sprawozdań budżetowych i finansowych oraz realizacji obowiązków pracodawcy, a także korzystania z systemu Quorum w celu prowadzenia rachunkowości, sprawozdawczości i spraw kadrowych. Postanowienia porozumienia obowiązywały do 30 marca 2018 r., a dla spraw związanych ze sprawozdawczością – do czasu ich zakończenia.

Zawarte porozumienia umożliwiły zamknięcie roku budżetowego, w tym sporządzenie sprawozdań budżetowych i finansowych.

⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju (Dz. U. poz. 103, ze zm.), mocą którego utraciło moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Rozwoju oraz zniesienia Ministerstwa Gospodarki (Dz. U. poz. 2076).

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (Dz. U. poz. 102), które przejęło sprawy z zakresu działu – gospodarka na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Przedsiębiorczości i Technologii (Dz. U. poz. 93).

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1889, ze zm.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jest krajową jednostką akredytującą, o statusie państwowej osoby prawnej. Jednostka prowadzi samodzielną gospodarkę finansową nienastawioną na zysk. Do realizacji celu PCA podejmuje działania określone w *ustawie z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku*¹⁰ obejmujące w szczególności: akredytowanie jednostek oceniających zgodność, sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, prowadzenie wykazu akredytowanych jednostek oceniających zgodność, prowadzenie działań popularyzujących i promujących zagadnienia akredytacji, w tym organizowanie szkoleń i prowadzenie działalności wydawniczej, współpracę międzynarodową w zakresie akredytacji, w szczególności w ramach członkostwa w jednostce, o której mowa w art. 14 *rozporządzenia (WE) Nr 765/2008*¹¹.

W *ustawie budżetowej na rok 2017*¹² zaplanowane przychody PCA w wysokości 21 500 tys. zł, a po korekcie planu w wysokości 22 200 tys. zł, zostały wykonane w kwocie 22 289 tys. zł (100,4% planu po zmianie). Koszty planowane w wysokości 21 500 tys. zł, a po korekcie planu w wysokości 21 340 tys. zł, zostały poniesione w kwocie 21 327 tys. zł (99,9% planu po zmianie).

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2017 r. planu finansowego PCA, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności podejmowanych działań. Ocenie podlegały w szczególności:

- planowanie i wykonanie przychodów, w tym działania związane z pobieraniem i egzekucją przychodów z prowadzenia własnej działalności;
- planowanie i wykonanie kosztów oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,
- gospodarowanie wolnymi środkami;
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- analiza wykonania planu przychodów oraz stanu należności pozostałych do zapłaty,
- analiza poniesionych kosztów, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków,
- kontrola wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- kontrola wykonania wskaźnika ustalonego w budżecie zadaniowym,
- analiza stanu zobowiązań,
- analiza prawidłowości sporządzania wybranych sprawozdań.

Odrębną kontrolą objęto prawidłowość wykorzystania przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA (obecnie Polską Agencję Inwestycji i Handlu SA¹³) dotacji udzielonej przez Ministra Rozwoju i Finansów, przeznaczonej na realizację zadań mających na celu promocję gospodarki, w tym wspieranie rozwoju eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspieranie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

¹⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1398.

¹¹ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93* (Dz. Urz. UE L 218 z 13 sierpnia 2008 r., str. 30). Dalej: *rozporządzenia (WE) Nr 765/2008*.

¹² *Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r.* (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

¹³ Dalej: PAIH SA.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹⁴ wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w części 20 – Gospodarka. Pozytywnie ocenia także wykonanie planu finansowego PCA oraz wykorzystanie dotacji celowej przez PAIH SA przeznaczonej na realizację zadań związanych z promocją polskiej gospodarki, w tym wspieranie eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspieranie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Kontrolą objęto 76,7% wydatków budżetu państwa zrealizowanych w części 20 – Gospodarka oraz 0,2% wydatków budżetu środków europejskich. Populacja skontrolowanych wydatków obejmowała: zrealizowane przez dysponenta I stopnia wydatki w grupach ekonomicznych *Dotacje i subwencje* oraz *Wydatki majątkowe*, zrealizowane przez dysponenta III stopnia wydatki pozapłacowe o wartości większej niż 500 zł, a także dobrane celowo wydatki z rezerw budżetu państwa. Skontrolowane wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o *finansach publicznych* i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Prawdłowo przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówień publicznych. Nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy *Prawo zamówień publicznych*¹⁵. Postępowania o zamówienie publiczne były realizowane zgodnie z określonymi w ustawie zasadami przygotowania, przeprowadzenia i udzielenia zamówienia. Prawdłowo zastosowano także wyłączenia stosowania *upzp*. W aktach wewnętrznie obowiązujących określono zasady i tryb postępowania komórek organizacyjnych zarówno w procesie wydatków realizowanych w ramach *upzp*, jak i gdy nie miała ona zastosowania. Regulacje w tym zakresie były przestrzegane.

Wnioski pokontrolne sformułowane w wyniku *Wykonania budżetu państwa w 2016 r. w części 20 – Gospodarka*¹⁶ zostały zrealizowane.

Kalkulację oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 20 – Gospodarka zawarto w załączniku nr 5 do niniejszej *Informacji*.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne łączne sprawozdania za 2017 r. sporządzone przez dysponenta części 20 – Gospodarka, sprawozdania jednostkowe dysponenta części 20 – Gospodarka oraz dysponenta trzeciego stopnia:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
 - z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
 - z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
 - z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
 - z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
 - z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)
- oraz

¹⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

¹⁵ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.); dalej *upzp*.

¹⁶ Wystąpienie pokontrolne z dnia 9 czerwca 2017 r. znak KGP.410.001.01.2017 P/17/001.

- sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne dysponenta części 20 – Gospodarka zostały sporządzone prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe dysponenta części 20 – Gospodarka oraz dysponenta III stopnia – na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej zapewniały w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: *sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym*¹⁷.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że w PCA w 2017 r. prawidłowo gromadzono bieżące przychody, a poniesione koszty były zgodne z limitami określonymi w planie finansowym i służyły realizacji celów jednostki. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych. Centrum prawidłowo gospodarowało wolnymi środkami oraz w pełni wykonało plan finansowy w układzie zadaniowym. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez PCA sprawozdania budżetowe w zakresie operacji finansowych:

- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

¹⁷ Odpowiednio rozporządzenie: z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie *sprawozdawczości budżetowej* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.), z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie *sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie *sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym* (Dz. U. Nr 298 poz. 1766, ze zm.).

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 20 - Gospodarka

1. Dochody budżetowe

1.1. Realizacja dochodów budżetowych

Zrealizowane dochody w części 20 – Gospodarka wyniosły 281 279,5 tys. zł i były o 7,5% niższe od kwoty planowanej w *ustawie budżetowej na 2017 r.* oraz wyższe o 285,7% od wykonania w 2016 r. Realizacja dochodów na poziomie zbliżonym do planu nastąpiła pomimo braku wypłaty dywidendy od Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA (PKO BP) w wysokości 240 000 tys. zł. Dywidenda przez tę spółkę nie została wypłacona z uwagi na przeznaczenie zysku netto osiągniętego w 2016 r. w całości na kapitały: zapasowy i rezerwowy¹⁸. Stanowiło to realizację indywidualnego zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego z marca 2017 r., dotyczącego zwiększenia funduszy własnych poprzez zatrzymanie przez PKO BP całości tego zysku.

Na wykonanie dochodów ogółem na kwotę zbliżoną do planowanej wpłynęło uzyskanie dochodów nieobjętych prognozą na etapie konstruowania budżetu państwa oraz osiągnięcie niektórych dochodów w kwotach znacznie wyższych od planowanych. Najwyższe niezaplanowane dochody stanowiły dywidendy wpłacone przez spółki, które zostały objęte nadzorem właścicielskim przez Ministra Rozwoju i Finansów w trakcie roku 2017 (81 372,6 tys. zł) oraz zwrot niewykorzystanej dotacji wraz z odsetkami, dokonany przez Krajowy Fundusz Kapitałowy (72 206 tys. zł)¹⁹. Wyższe od zaplanowanych były także wpłaty z części zysku osiągniętego przez Urząd Dozoru Technicznego za 2016 r. oraz od Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości z tytułu zwrotów niewykorzystanych dotacji przez beneficjentów i niewykorzystanych przez Agencję dotacji celowych i podmiotowej.

W dniu 31 grudnia 2016 r. Minister Rozwoju i Finansów wykonywał prawa z akcji i udziałów 22 spółek, w tym 12 spółek zarządzających specjalnymi strefami ekonomicznymi. Skarb Państwa posiadał łącznie w tych spółkach akcje i udziały o oszacowanej na dzień bilansowy wartości 27 605 408,7 tys. zł.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. – w wyniku wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne oraz późniejszych zmian tego aktu prawnego w 2017 roku²⁰ – Minister Rozwoju i Finansów wykonywał prawa z akcji i udziałów 212 spółek. Skarb Państwa posiadał w tych spółkach akcje i udziały o łącznej oszacowanej wartości 30 258 421,1 tys. zł. W trakcie 2017 r. spod nadzoru Ministra wyłączono między innymi Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA (o wartości rynkowej akcji Skarbu Państwa 9 505 997,1 tys. zł na dzień 31 grudnia 2016 r.).

Włączono natomiast między innymi następujące spółki o znaczącej, oszacowanej na dzień 31 grudnia 2017 r. wartości akcji lub udziałów:

- Grupa Azoty SA (2 278 321,8 tys. zł),
- Międzynarodowa Korporacja Gwarancyjna sp. z o. o. (342 704,2 tys. zł),
- Chemia Polska sp. z o.o. w likwidacji (220 000,0 tys. zł),
- H. Cegielski-Poznań SA (162 564,6 tys. zł),
- Eurolot SA w likwidacji (143 095,9 tys. zł),

¹⁸ Uchwała nr 7/2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy PKO BP z dnia 22 czerwca 2017 r.

¹⁹ Dotacja została udzielona w ramach projektu „Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka przez Krajowy Fundusz Kapitałowy” w działaniu 3.2 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007–2013.

²⁰ Dz. U. poz. 10, ze zm.

- Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” SA (78 345,0 tys. zł),
- Tarchomińskie Zakłady Farmaceutyczne „Polfa” SA (75 059,1 tys. zł),
- Polskie Linie Lotnicze SA (62 340,7 tys. zł),
- Centrala Farmaceutyczna „CEFARM” SA (55 400,0 tys. zł),
- Uzdrowisko Krynica-Żegiestów SA (51 680 tys. zł),
- LS Airport Services SA (40 420 tys. zł).

Podczas kontroli Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że w księgach rachunkowych prowadzonych dla części 20 – Gospodarka nie zostały ujęte akcje i udziały pięciu spółek, które zostały przejęte do nadzoru właścicielskiego przez Ministra Rozwoju i Finansów na mocy *rozporządzenia z 8 grudnia 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykazu spółek (...)*²¹ oraz nie zostały wyksięgowane akcje Funduszu Rozwoju Spółek SA, który na mocy *rozporządzenia z 11 października 2017 r., zmieniającego rozporządzenie w sprawie wykazu spółek (...)*²², przeszedł do nadzoru Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Po przekazaniu stosownych dokumentów przez departamenty merytoryczne do komórki organizacyjnej prowadzącej ewidencję księgowo-finansową, powyższe operacje gospodarcze w dniu 21 marca 2018 r. zostały wprowadzone do ksiąg rachunkowych Ministerstwa. Ponadto dokonano korekty lub aktualizacji stanu ilościowo-wartościowego akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach na dzień 31 grudnia 2017 r.

Szczegółowym badaniem NIK objęto 75 dowodów księgowych dotyczących dochodów o łącznej wartości 9 093,1 tys. zł, co stanowiło 39,6% kwoty dochodów zrealizowanych przez Ministerstwo Rozwoju – dysponenta III stopnia oraz 3,2% dochodów w części 20 – Gospodarka. Badanie przeprowadzono pod względem prawidłowości i terminowości ustalania należności. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Należności były ustalane w wysokości określonej w przepisach prawa, decyzji lub umowie. Skontrolowane dochody uzyskano przede wszystkim z tytułu opłat za zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 18% alkoholu bądź za decyzje wprowadzające zmiany w tych zezwoleniach (zwiększenie limitu lub wprowadzenie nowych miejsc prowadzenia działalności gospodarczej). Opłaty były wnoszone przez przedsiębiorców przed wydaniem decyzji przez Ministra Rozwoju i Finansów. W powyższej próbie NIK zauważyła – biorąc pod uwagę treść art. 23 ust. 2 pkt 3 *ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości*²³ – że w księgach rachunkowych nie był stosowany jednorodny, zrozumiały skrót lub kod opisu operacji dla takich samych zdarzeń dotyczących opłat za wydanie zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi lub opłat za wydanie decyzji zwiększających limit przyznany w zezwoleniu. W zdecydowanej większości zapisów księgowych dotyczących 38 zezwoleń i 31 decyzji zwiększających limit, dla takich samych zdarzeń stosowano różne opisy (o różnej szczegółowości i z zastosowaniem różnych określeń lub skrótów). Ponadto nie uwzględniono w księgach rachunkowych zmiany nazwy jednego z przedsiębiorców, który dokonał opłaty za wydanie zezwolenia.

Minister nie przeprowadzał kontroli przestrzegania warunków wydanych zezwoleń oraz przepisów ustawy z 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*²⁴. Przykładowo, nie kontrolowano czy przedsiębiorcy występują o zwiększenie limitu w sytuacji uzyskania obrotu przekraczającego pierwotne zezwolenie, co wiąże się z koniecznością uiszczenia kolejnej opłaty,

²¹ Dz. U. poz. 2358; rozporządzenie weszło w życie 19 grudnia 2017 r.

²² Dz. U. poz. 1908; rozporządzenie weszło w życie 13 października 2017 r. W dniu 10 października 2017 r. Prezes Rady Ministrów wycofał pełnomocnictwo udzielone Ministrowi Rozwoju i Finansów do wykonywania uprawnień Skarbu Państwa z tytułu sprawowania nadzoru właścicielskiego nad Funduszem Rozwoju Spółek SA.

²³ Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 487, ze zm.

ani czy następuje to w ustawowym trzydziestodniowym terminie od dnia wykorzystania limitu. Według wyjaśnień Dyrektora byłego Departamentu Handlu i Usług (DHU)²⁵ minister właściwy do spraw gospodarki nie posiada uprawnień do przeprowadzania takich kontroli u przedsiębiorców w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Wskazał natomiast, że organami uprawnionymi do przeprowadzania takich kontroli jest Państwowa Inspekcja Handlowa, policja, organy kontroli celno-skarbowej lub podatkowej. Minister nie wydał w latach 2016-2017 żadnej decyzji o cofnięciu zezwolenia na podstawie przesłanek określonych w ww. ustawie (art. 9⁵). W procedowanych zmianach tej ustawy nie przewidziano przepisów uprawniających ministra właściwego do spraw gospodarki do przeprowadzania kontroli u przedsiębiorców w powyższym zakresie. W ocenie NIK, Minister powinien dążyć do zapewnienia sobie możliwości weryfikacji przestrzegania przez przedsiębiorców warunków udzielonych koncesji.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zrealizowanych dochodów budżetowych zawarto w załączniku nr 1 do niniejszej *Informacji*.

1.2. Należności pozostałe do zapłaty

Na koniec 2017 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 20 – Gospodarka pozostały do zapłaty należności na kwotę 1 228 163,1 tys. zł. W porównaniu z rokiem 2016 należności te wzrosły 12,7 razy, co wynikało przede wszystkim z przejęcia należności po zlikwidowanym Ministerstwie Skarbu Państwa, tj. należności po zlikwidowanym Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (FRP), 1 131 366,7 tys. zł, z tego 607 460,9 tys. zł²⁶ stanowiły należności wymagalne oraz zaległej dywidendy od jednego podmiotu (2 988,3 tys. zł). Z powyższych przyczyn nastąpił także wzrost zaległości, które według stanu na 31 grudnia 2017 r. wyniosły 683,6 tys. zł i były 8,7 razy wyższe od zaległości, które wystąpiły w części 20 – Gospodarka na koniec 2016 r.

Skuteczność i adekwatność działań, podejmowanych przez Ministerstwo Rozwoju jako dysponenta III stopnia w celu odzyskania zaległości, sprawdzono na próbie dwóch zaległości (100% zaległości, które wystąpiły w 2017 r.) na łączną kwotę 466,6 tys. zł. W wyniku badania stwierdzono, że działania windykacyjne nie były podejmowane bezzwłocznie, a kolejne czynności ze zbędnymi opóźnieniami. W tym zakresie NIK zauważa, że reorganizacje Ministerstwa, kierowanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki – zarówno poprzednia (w latach 2015/2016), jak i przeprowadzana w okresie niniejszej kontroli NIK – nie pozostawały bez wpływu na sprawność i skuteczność podejmowanych czynności w obu skontrolowanych przypadkach. Likwidacja Ministerstwa Gospodarki miała wpływ na kilkumiesięczną zwłokę w zawiadomieniu Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej o konieczności wszczęcia w imieniu Skarbu Państwa postępowania sądowego w sprawie o zapłatę na rzecz Skarbu Państwa kwoty 395,6 tys. zł (należność główna) od przedsiębiorcy, który nie wywiązał się z umowy świadczenia usług porządkowych. Ostatecznie przeprowadzone w tej sprawie w listopadzie 2017 r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone przez komornika z uwagi na bezskuteczność egzekucji (nie ustalono lub nie odnaleziono składników majątkowych podlegających zajęciu).

W przypadku drugiej należności głównej w wysokości 5 996,50 zł, tytuł wykonawczy wpłynął do Ministerstwa Rozwoju w dniu 4 stycznia 2018 r., lecz nie skierowano sprawy do egzekucji komorniczej, gdyż 9 stycznia 2018 r. doszło do kolejnej reorganizacji. Prowadzący dotychczas tę sprawę radca prawny – po reorganizacji pracownik Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju – nie uzyskał pełnomocnictwa

²⁵ Po reorganizacji Departament Małych i Średnich Przedsiębiorstw w MPiI.

²⁶ Dane przekazane przez Departament Budżetu Gospodarki w MPiI.

substytucyjnego z Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, o które wystąpił w dniu 8 lutego 2018 r. W toku kontroli NIK sprawa była przygotowywana do przekazania do MPiT, w celu prowadzenia egzekucji przez pracowników tego urzędu.

W grudniu 2017 r. w ewidencji dysponenta części 20 – Gospodarka ujęto 18 należności po zlikwidowanym FRP w łącznej kwocie 1 138 991,8 tys. zł: 8 grudnia 2017 r. ujęto 17 należności w łącznej kwocie 1 136 066,7 tys. zł, a 31 grudnia 2017 r. – jedną należność w kwocie 2 925,1 tys. zł. Należności Funduszu zostały początkowo ujęte w księgach rachunkowych Ministerstwa w zbiorczych kwotach²⁷, na podstawie dokumentów przekazanych Ministerstwu przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA (ARP) w październiku i listopadzie 2017 r.

NIK zwróciła uwagę na trwający w 2017 r. wielomiesięczny proces ustalania kompetencji poszczególnych organów/podmiotów odnośnie między innymi do dochodzenia należności Skarbu Państwa po zlikwidowanym z dniem 1 stycznia 2017 r. FRP²⁸. W pracach obejmujących interpretację przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. *Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym*²⁹ w zakresie wykonywania zadań związanych ze zlikwidowanym FRP udziały brały Ministerstwo Rozwoju, Ministerstwo Finansów oraz ARP SA. W celu określenia reprezentacji Skarbu Państwa w sprawach dotyczących należności FRP Ministerstwo Rozwoju wystąpiło³⁰ do Prokuratury Generalnej RP o wydanie opinii. Prokuratura Generalna RP w przekazanych wyjaśnieniach oraz w opinii prawnej wskazała³¹, że z mocy art. 117 ust. 2 *ustawy wprowadzającej ustawę o zmp* w sprawach dotyczących dochodzenia należności wynikających z zawartych umów wsparcia niebędącego pomocą publiczną oraz pomocy w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców udzielonych ze środków FRP podmiotem właściwym do reprezentowania Skarbu Państwa jest ARP SA, natomiast minister właściwy ds. gospodarki jest uprawniony do dokonywania zmian w ww. umowach bądź stosowania ulg w spłacie należności FRP w trybie ustawy *o finansach publicznych*. Prokuratura Generalna RP wyjaśniła także, że prawa i obowiązki z powyższych umów pozostają przy Skarbie Państwa, a wynikające z nich należności są należnościami Skarbu Państwa. Ministerstwo, aby umożliwić ARP SA wykonywanie zadań w ww. zakresie, protokołem zdawczo-odbiorczym z dnia 20 grudnia 2017 r. dokonało zwrotu otrzymanych wcześniej dokumentów dotyczących należności FRP.

NIK zauważyła ponadto, że:

- stan należności FRP (o łącznej kwocie 1 136 066,7 tys. zł) przekazanych przez ARP SA i wprowadzonych do ewidencji dysponenta części 20 – Gospodarka w dniu 8 grudnia 2017 r., nie uległ zmianie w porównaniu do stanu tych należności wykazanego w załączniku³² do protokołu zdawczo-odbiorczego sporządzonego 30 marca 2017 r. pomiędzy Ministerstwem Skarbu Państwa w likwidacji, a ARP SA;
- informacje o spłatach należności po zlikwidowanym FRP, dokonanych w 2017 r. w łącznej kwocie 11 804,3 tys. zł, zostały przekazane do Ministerstwa Rozwoju przez Ministerstwo Finansów w dniu 7 listopada 2017 r.

²⁷ Przekazane przez ARP SA należności FRP wprowadzono do ewidencji odpowiednio 31 października oraz 10 listopada 2017 r. w łącznej kwocie 1 134 801,7 tys. zł.

²⁸ Zgodnie z art. 117 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. *Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym* (Dz. U. poz. 2260).

²⁹ Dalej – *ustawa wprowadzająca ustawę o zmp*.

³⁰ Pisma z dnia 16 października 2017 r. oraz z dnia 27 listopada 2017 r. znak DP-II.0260.102.2017.

³¹ Pisma: z dnia 31 października 2017 r. znak K-0701-305/17/BPR W/38186/17 oraz z dnia 8 grudnia 2017 r. znak KR-500-131/17/BPR.

³² Załącznik do protokołu zdawczo-odbiorczego pn. „Zestawienie należności po zlikwidowanym Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców na dzień 31 grudnia 2016 r.”

W związku z powyższym, w ocenie NIK, z uwagi na wielomiesięczny proces ustalania kompetencji poszczególnych podmiotów w zakresie dochodzenia należności FRP, weryfikacja prawidłowości i terminowości spłat tych należności mogła być w 2017 r. utrudniona.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na 2017 r. ustalono wydatki w części 20 – Gospodarka w kwocie 521 848,0 tys. zł. W trakcie roku, na podstawie zmiany ustawy budżetowej na 2017 r. i decyzji Ministra Rozwoju i Finansów, limit wydatków został zwiększony per saldo o łączną kwotę 1 995 230,8 tys. zł, tj. o 382%, do wysokości 2 517 078,8 tys. zł.

Wydatki w części 20 – Gospodarka zrealizowano w wysokości 2 450 638,3 tys. zł (97,4% planu po zmianach), w tym 107 747,6 tys. zł (4,4%) stanowiły wydatki zrealizowane przez Ministra Rozwoju i Finansów – dysponenta III stopnia. Wykonane wydatki były wyższe o 1 807 274,0 tys. zł (281%) niż w 2016 r.

Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 *ufp* dysponent części 20 – Gospodarka sześcioma decyzjami zablokował kwotę 16 651,4 tys. zł stanowiącą oszczędności powstałe w trakcie realizacji zadań.

W wydatkach według grup ekonomicznych dominowały wydatki majątkowe zrealizowane w kwocie 1 997 913,8 tys. zł (81,5%). Wydatki w pozostałych grupach wyniosły:

- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 228 603,6 tys. zł (9,3%),
- dotacje do zadań bieżących – 198 184,1 tys. zł (8,1%),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 25 936,8 tys. zł (1,1%).

Wydatki na wynagrodzenia zrealizowano w wysokości 82 321,2 tys. zł, co stanowiło 99,2% planu po zmianach. Przeciętne zatrudnienie w części 20 – Gospodarka w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wyniosło 897 osób, natomiast przeciętne wynagrodzenie – 7 647,8 tys. zł.

Szczegółowe dane dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń zawarto w załączniku nr 3 do niniejszej *Informacji*.

Wydatki majątkowe przeznaczono głównie na podwyższenie kapitału zakładowego³³ spółek: Polski Funduszu Rozwoju SA (PFR SA) w kwocie 1 800 000,0 tys. zł i PAIH SA w łącznej kwocie 128 602,0 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę, iż nie wyegzekwowano od Zarządu PAIH SA zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą sprawozdania z wykorzystania w danym roku środków przekazanych w ramach podwyższenia kapitału zakładowego, wbrew postanowieniom umów³⁴ o objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki. Termin złożenia sprawozdań upływa w dniu 28 lutego roku następnego. Według wyjaśnień³⁵ Dyrektora Departamentu Jednostek Nadzorowanych i Podległych (DNP) Rada Nadzorcza PAIH SA zobowiązała Zarząd do przygotowania w trybie pilnym tych sprawozdań. Ponadto Dyrektor DNP wyjaśnił, iż w 2017 r. PAIH SA nie wykorzystał środków przekazanych Spółce w ramach dokonywanych w 2017 r. podwyższeń kapitału zakładowego. Będą one wykorzystywane w kolejnych latach.

³³ Zrealizowane na mocy ustawy o zmianie ustawy budżetowej na rok 2017 z dnia 9 listopada 2017 r., obowiązującej od dnia 24 listopada 2017 r.

³⁴ Umowy z dnia: 19 lipca 2017 r., 17 sierpnia 2017 r., 27 grudnia 2017 r. oraz 29 grudnia 2017 r.

³⁵ Pismo z dnia 28 marca 2018 r. znak: DNP-V.8211.1.2018 IK. 702474.

Informacji o wykorzystaniu środków z dokapitalizowania, wbrew obowiązki zawartemu w umowie objęcia akcji³⁶, nie wyegzekwowano od Zarządu PFR SA, pomimo wystosowania w dniu 29 grudnia 2017 r. stosownego wniosku DNP. Adresatem informacji winien być Prezes Rady Ministrów, który od 9 stycznia 2018 r. bezpośrednio wykonuje prawa z akcji PFR SA.

W części 20 – Gospodarka udzielono dotacji, między innymi z przeznaczeniem na:

- wsparcie finansowe inwestycji realizowanych przez 37 przedsiębiorców w ramach *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2023*, polegające na dofinansowaniu tworzenia nowych miejsc pracy, w tym dla osób z wykształceniem wyższym oraz kosztów realizowanych inwestycji w łącznej kwocie 93 280,3 tys. zł, z tego 62 915,3 tys. zł stanowiły wydatki majątkowe;
- zadania mające na celu promocję gospodarki, w tym wspieranie eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspieranie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kwocie 31 088,2 tys. zł;
- finansowanie dotacją podmiotową i dotacjami celowymi działalności Polskiej Agencji Rozwoju Przemysłu pełniące funkcję Instytucji Wdrażającej dla programów operacyjnych ujętych w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia 2007–2013 oraz w Umowie Partnerstwa 2014–2020 w łącznej kwocie 54 253,5 tys. zł.

W części 20 – Gospodarka na koniec 2017 r. zobowiązania wyniosły 5 957,6 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 10,1 tys. zł (dane według sprawozdania łącznego Rb-28 za 2017 r.). Zobowiązania wymagalne w kwocie 2,6 tys. zł powstały po ostatecznym rozliczeniu rozwiązanych umów zakupu usług telekomunikacyjnych i paliwa zlikwidowanych WPHI. Dowody księgowe niezbędne do dokonania spłaty zobowiązań wymagalnych przekazano w styczniu 2018 r. Zobowiązanie wymagalne w kwocie 7,5 tys. zł powstały z tytułu należnego PAIH zwrotu kosztów podróży członka jej Zarządu, który w styczniu 2017 r. reprezentował Ministra podczas misji promocyjnej w Azji. Fakturę w celu zapłaty PAIH przekazała do Ministerstwa w lutym 2018 r. Zobowiązania uregulowano w lutym i marcu 2018 r., niezwłocznie po otrzymaniu dowodów księgowych.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zrealizowanych wydatków zawarto w załączniku nr 2 do niniejszej *Informacji*.

Szczegółową kontrolą NIK objęto wykorzystanie wszystkich przyznaných środków z rezerwy ogólnej (w kwocie 3 811,0 tys. zł) oraz dobranych celowo środków z rezerw celowych w łącznej kwocie 69 562,4 tys. zł, tj. 73,1% przyznaných środków z rezerw. Środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, przy czym niektóre rezerwy wykorzystano w niskim stopniu. Niewykorzystane środki zostały częściowo zablokowane.

Środki z rezerwy ogólnej przyznane w kwocie 2 000,0 tys. zł, przeznaczone na objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym PAIH SA, zostały wykorzystane w całości i zgodnie z przeznaczeniem. Natomiast środki w kwocie 1 811,0 tys. zł, przeznaczone na sfinansowanie działalności Pełnomocnika Rządu do Spraw Centralnego Portu Komunikacyjnego dla Rzeczypospolitej Polskiej, zostały wykorzystane w kwocie 207,4 tys. zł (11,5%). Niskie wykorzystanie rezerwy wynikało z realizacji części zadań, na wniosek Pełnomocnika, przez PFR SA oraz z przesunięcia terminu przyjęcia koncepcji przygotowania i realizacji inwestycji³⁷. Kontrola losowo dobranych wydatków w łącznej kwocie 98,8 tys. zł (47,6% wykorzystanych środków) nie wykazała nieprawidłowości.

³⁶ Umowa z dnia 21 grudnia 2017 r.

³⁷ Uchwała nr 173/2017 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia „Koncepcji przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej”.

Środki z rezerw celowych budżetu państwa:

- w łącznej kwocie 26 602,0 tys. zł, przeznaczone na podwyższenie kapitału zakładowego PAIH SA, zostały wykorzystane w całości i zgodnie z przeznaczeniem;
 - w łącznej kwocie 20 000,0 tys. zł, przeznaczone na finansowanie zadania *Promocja Polski i Miasta Łodzi w związku z ubieganiem się o prawo do organizacji EXPO 2022*, zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w wysokości 16 453,4 tys. zł (82,3%), niewykorzystane środki zostały częściowo zablokowane – blokadą objęto 1 817,0 tys. zł; ostatecznie Łódź nie została wybrana na organizatora EXPO 2022; do dnia zakończenia kontroli dotacja udzielona Łodzi nie została ostatecznie rozliczona;
 - w kwocie 49,4 tys. zł, przeznaczone na wynagrodzenia dla czterech pracowników obsługujących Pełnomocnika Rządu ds. Centralnego Portu Komunikacyjnego dla Rzeczypospolitej Polskiej, zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 15,9 tys. zł (32,3%);
 - w kwocie 1 380,7 tys. zł, przeznaczone na realizację poddziałania 3.3.2 POIR *Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand*, zostały wykorzystane w kwocie 713,0 tys. zł (51,6%); niskie wykorzystanie środków wynikało z przedłużenia do końca roku 2017 prac nad katalogiem działań promocyjnych, których realizacja mogła zostać dodatkowo zlecona partnerom projektu (tj. Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa i PARP); z uwagi na zakończenie konsultacji w grudniu 2017 r. podjęto decyzję o przeniesieniu tych działań na 2018 r.;
 - w kwocie 534,7 tys. zł, przeznaczone na realizację przez Departament Innowacji MPiIT projektu pozakonkursowego w ramach poddziałania 2.4.1 POIR *Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów Inno_Lab*, zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 93,6 tys. zł (17,5%); niewykorzystane środki zostały częściowo zablokowane – blokadą objęto 378,0 tys. zł;
 - w kwocie 971,9 tys. zł, przeznaczone na realizację przez Departament Innowacji MPiIT projektu pozakonkursowego w ramach poddziałania 2.4.2 POIR *Monitoring Krajowej Inteligentnej Specjalizacji*, zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 63,2 tys. zł (6,5%); niewykorzystane środki zostały częściowo zablokowane – blokadą objęto 735,0 tys. zł.
- Niskie wykorzystanie środków z rezerwy, przeznaczonych na projekty 2.4.1 i 2.4.2, wynikało z przedłużających się procedur uruchamiania zaplanowanych w projektach zamówień publicznych oraz zmian organizacyjnych w Ministerstwie Rozwoju, w konsekwencji czego realizacja projektów została przesunięta w czasie.

Szczegółową kontrolą objęto dotacje udzielone przez dysponenta I stopnia. Do kontroli wybrano losowo wydatki na łączną kwotę 72 748,8 tys. zł (3% zrealizowanych wydatków ogółem w części 20 – Gospodarka, 36,7% dotacji udzielonych w 2017 r.).

Kontrolą objęto dotacje udzielone:

- PAIH – dotacja celowa w kwocie 31 088,2 tys. zł z przeznaczeniem na promocję gospodarki;
- miastu Łódź w kwocie 16 453,4 tys. zł na zadanie *Wykonanie ekspozycji promującej kandydaturę Polski i Łodzi na organizatora EXPO 2022 w ramach ekspozycji Rzeczypospolitej Polskiej podczas Astana EXPO 2017, jej serwisowanie i demontaż*;
- spółce Opel Manufacturing Polanad sp. z o. o. w kwocie 14 432,8 tys. zł oraz Spółdzielni Mleczarskiej Mlekovita w kwocie 10 774,4 tys. zł, w ramach *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2023*.

W badanych wydatkach dotyczących udzielonych dotacji nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w *ufp*, obowiązującymi przepisami i umowami.

Do rozliczenia dotacji udzielonych w 2017 r. NIK przedstawia następujące uwagi.

- Do zakończenia kontroli nie zatwierdzono rozliczenia dotacji celowej udzielonej PAIH SA. W uwagach do sprawozdania rocznego zwrócono się do PAIH SA o wskazanie przyczyn niezrealizowania w 2017 r. niektórych planowanych zadań oraz nieosiągnięcia wartości docelowych w kilkunastu wskaźnikach, w sytuacji wykorzystania dotacji w 100%.
- W umowie dotacji zawartej z PAIH SA w 2017 r. nieadekwatnie klasyfikowano wskaźniki produktu i efektu wykorzystywane do monitorowania celów realizacji zadań finansowanych ze środków dotacji. Rozbieżność klasyfikacji wskaźników Ministerstwo zidentyfikowało przy przygotowywaniu umowy dotacji na 2018 r. W efekcie zrezygnowano z podziału wskaźników na wskaźniki produktu i efektu.
- W 2017 r., po ustaleniu niewykonania przez Mlekovitę zobowiązań umownych w zakresie poniesienia w danym roku nakładów inwestycyjnych, na wniosek beneficjenta dwukrotnie dostosowano harmonogram nakładów na 2016 r. i 2017 r. do kwoty wydatków faktycznie poniesionych na realizację projektu. Zmiany harmonogramu, a w konsekwencji przesunięcie w czasie zakończenia projektu, nie dotyczyły przewidzianych w umowie: kwoty 380 000,0 tys. zł planowanych do poniesienia nakładów inwestycyjnych, utworzenia 153 nowych miejsc pracy i wsparcia zaplanowanego do wypłaty w kwocie 30 400,0 tys. zł.
- W związku ze zmianą przedmiotu produkcji w 2017 r. nie zawarto aneksu do umowy wsparcia innowacyjnej inwestycji *Projekt uruchomienia produkcji silników spalinowych nowej generacji w zakładzie produkcyjnym w Tychach*, zawartej z General Motors Manufacturing Poland sp. z o. o. W umowie beneficjent wsparcia (w łącznej kwocie 39 960,0 tys. zł) zobowiązał się ponieść do 2019 r. nakłady inwestycyjne w wysokości 1,2 mld zł i zatrudnić 200 osób. Następca prawny beneficjenta projektu, spółka Opel Manufacturing Poland sp. z o. o., w dniu 3 lipca 2017 r. poinformowała, że nastąpiła zmiana modelu silnika przeznaczonego do produkcji w Tychach. Zdecydowano, że w Tychach nie będzie produkowany planowany na etapie udzielania wsparcia inwestycji silnik diesla i model silnika benzynowego CCS. Nowy właściciel zdecydował o produkcji innego silnika benzynowego, tj. modelu EB2ADT 1,2L Turbo. Wobec powzięcia informacji o zmianie właściciela fabryki w Tychach oraz zmianach biznesowych polegających na wprowadzeniu do produkcji nowego silnika spalinowego w 2018 r., Ministerstwo rozważało zawarcie aneksu do umowy wsparcia.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu SA Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie sposób wykorzystania w 2017 r. przez PAIH dotacji budżetowej na realizację zadań związanych z promocją polskiej gospodarki, w tym wspierania eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

PAIH otrzymała w 2017 r. dotację budżetową na realizację szczegółowo określonych dziewięciu zadań i 20 podzadań. Dla monitorowania ich realizacji zostały ustalone 73 wskaźniki produktu i 18 wskaźników efektu. Zdecydowana większość z nich (odpowiednio 66 oraz 14) została w pełni wykonana, a realizacja pozostałych, za wyjątkiem jednego³⁸, wahała się w granicach od 80% do 96%. Szczegółowo

³⁸ Wskaźnik produktu *Organizacja wyjazdów promocyjnych, w tym na zaproszenie WPHI oraz innych instytucji otoczenia biznesu, mające na celu podtrzymanie kontaktów z partnerami zagranicznymi oraz współpracę z zagranicznymi instytucjami i partnerami Agencji (w tym podpisywanie umów o współpracy)* ustalony dla zadania nr 4 *Informacja gospodarcza i współpraca instytucjonalna* wykonany został w 44% (4 spośród 9).

skontrolowano wykonanie podzadania 8.2 *Wspieranie polskich przedsiębiorców w ekspansji eksportowej na wybrane rynki zagraniczne*. Kontrola wykazała, że wszystkie ustalone dla tego podzadania wskaźniki produktu i efektu zostały w pełni wykonane. Badanie próby wydatków w wysokości 3 797,4 tys. zł, stanowiącej 21,3% kosztów realizacji tego podzadania oraz 12,21% łącznej kwoty dotacji otrzymanej przez PAIH, nie wykazało nieprawidłowości. PAIH rzetelnie realizowała obowiązki sprawozdawcze wynikające z umowy.

Minister Rozwoju i Finansów w dniu 19 stycznia 2017 r. zawarł z PAIH umowę o realizację zadań mających na celu promocję gospodarki, w tym wspieranie rozwoju eksportu i inwestycji polskich za granicą oraz wspieranie bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Ich szczegółowy zakres, określony w załączniku nr 2 do umowy, podzielony został na dziewięć zadań, w ramach których wyodrębniono 20 podzadań. Ustalone zadania to marketing inwestycyjny, obsługa projektów inwestycyjnych, opieka poinwestycyjna oraz działania na rzecz reinwestycji, informacja gospodarcza i współpraca instytucjonalna, promocja polskiej gospodarki, rozwój regionalny – współpraca regionalna, GoChina, w tym prowadzenie Centrum Współpracy Polsko-Chińskiej, wsparcie polskich przedsiębiorstw na wybranych rynkach oraz informacja i komunikacja zewnętrzna. W załączniku tym ustalone zostały także terminy realizacji poszczególnych zadań oraz mierniki ich realizacji – wskaźniki produktu i efektu.

Pierwotna kwota dotacji ustalona została na 9 497,6 tys. zł. W ciągu roku, na podstawie czterech aneksów, zwiększony został szczegółowy zakres zadań oraz wysokość dotacji, która ostatecznie wyniosła 31 088,2 tys. zł.

W 2017 r. PAIH otrzymała całość dotacji przewidzianej umową. Zgodnie z jej postanowieniami, na realizację zadań Agencja mogła przeznaczyć także odsetki bankowe, które wyniosły 5,2 tys. zł. Do dnia 31 grudnia 2017 r. Agencja wydała łącznie 31 232,4 tys. zł, a więc o 139 tys. zł więcej niż otrzymana kwota dotacji, powiększona o odsetki. Różnicę tę PAIH sfinansowała z przychodów własnych. Łącznie spośród 73 wskaźników produktu nie osiągnięto siedmiu, natomiast spośród 18 wskaźników efektu nie zostały zrealizowane cztery.

Szczegółowemu badaniu poddano, wybrane w sposób celowy według kryterium wartościowego, wykonanie podzadania 8.2. *Wspieranie polskich przedsiębiorców w ekspansji eksportowej na wybrane rynki zagraniczne*, umiejscowionego w ramach zadania 8 *Wsparcie polskich przedsiębiorstw na wybranych rynkach*. Na realizację tego podzadania przeznaczono pierwotnie 5 600,4 tys. zł, a ostatecznie 17 502,9 tys. zł. Faktyczne koszty wyniosły zaś 17 807,3 tys. zł. Kwota pierwotnie przeznaczona na realizację tego zadania stanowiła 59% planowanej kwoty dotacji, a wydatkowana – 57,3% kwoty otrzymanej.

W ramach tego zadania i podzadania Agencja w 2017 r. tworzyła struktury i mechanizmy bezpośredniego, efektywnego wsparcia polskich przedsiębiorców na rynkach zagranicznych w zakresie handlu i inwestycji, m.in. poprzez sukcesywne uruchamianie Zagranicznych Biur Handlowych (ZBH) w krajach perspektywicznych z punktu widzenia rozwoju stosunków gospodarczych, w tym zwłaszcza eksportu. W umowie, dla podzadania 8.2. ustalonych zostało sześć wskaźników produktu i jeden wskaźnik efektu.

Jak wynika z rocznego rozliczenia dotacji, sporządzonego przez PAIH, poziom osiągniętych wskaźników produktu przedstawiał się następująco:

- 1) *Liczba rynków zagranicznych, na których podjęto działania związane z budową struktury wsparcia polskich przedsiębiorców* – zgodnie z umową 15, faktycznie 38;
- 2) *Liczba misji fact finding, służących rozpoznaniu rynku pod kątem perspektyw ekspansji eksportowej polskich firm* – 12, osiągnięto 30;

- 3) Liczba rekordów w bazie potencjalnych partnerów handlowych – 266, odnotowano 619;
- 4) Liczba udzielonych informacji o możliwości nawiązania i prowadzenia współpracy handlowej lub inwestycyjnej – 556, w rzeczywistości 846;
- 5) Liczba pogłębionych kontaktów handlowych nawiązanych z potencjalnymi kontrahentami – 508, zrealizowano 1108;
- 6) Liczba nawiązanych kontaktów z przedstawicielami polskiego biznesu i Polonii na rynkach zagranicznych – 88, wykonano 175.

Poziom wykonania wskaźnika efektu *Liczba nawiązanych kontaktów na wybranych rynkach* osiągnął 194% założonej wielkości – 369 wobec 190. W ocenie NIK wysoki poziom realizacji wskaźników może wskazywać na zbyt ostrożne planowanie wartości mierników.

Rozliczenie realizacji podzadania 8.2 obejmowało 2610 pozycji wydatków bezpośrednich i 290 wydatków pośrednich. Kierując się kryterium wartościowym, z grupy tej dokonano w sposób celowy wyboru 30 dowodów księgowych dokumentujących wydatki poniesione m.in. na kampanię medialną, zakup materiałów reklamowo-promocyjnych, wynagrodzenia kierowników ZBH, opłaty za najem powierzchni i zakup wyposażenia dla ZBH, szkolenia z zakresu zarządzania dla pracowników zagranicznych oraz na organizację przedsięwzięć promocyjnych w miejscach działania ZBH. Łączna kwota zbadanych wydatków wyniosła 3 797,4 tys. zł, co stanowiło 21,3% kosztów realizacji tego podzadania oraz 12,21% łącznej kwoty dotacji otrzymanej przez PAIH. W ocenie NIK były one celowe oraz rzetelnie udokumentowane.

Ministerstwo Rozwoju (obecne Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii) nie przeprowadzało kontroli sposobu wykorzystania dotacji przez Agencję. Obowiązki sprawozdawcze z realizacji umowy zostały określone w §4 umowy dotacyjnej. PAIH sporządziła i terminowo przedłożyła Ministrowi Rozwoju i Finansów sprawozdania kwartalne z realizacji umowy za I, II i III kwartał 2017 r. Sprawozdania te zostały sporządzone według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do umowy i uzyskały akceptację ministra. Sprawozdanie roczne – uwzględniające wykonanie zadań w IV kwartale 2017 r., zostało sporządzone według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do umowy i terminowo przekazane Ministrowi Przedsiębiorczości i Technologii w dniu 31 stycznia 2018 r. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych w dniu 16 marca 2018 r. Minister nie przedstawił stanowiska w kwestii akceptacji sprawozdania rocznego.

Szczególnym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w kwocie 6 643,4 tys. zł, tj. 6,2% wydatków³⁹ Ministra Rozwoju i Finansów, jako dysponenta III stopnia. Doboru próby dokonano w sposób losowy i celowy. Próba losowa została dobrana metodą monetarną⁴⁰. Badaniem objęto 4 479 zapisów księgowych na kwotę ogółem 30 620,9 tys. zł. Próba 43 wydatków dobranych celowo wynosiła 419,2 tys. zł. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki były dokonywane zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Badanie w zakresie zastosowania trybu udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania przepisów *upzp* przeprowadzono na próbie 85 zakupów dysponenta III stopnia o wartości 11 408,37 tys. zł. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. W 47 przypadkach (o wartości 5 546,4 tys. zł) zakupy zostały poprzedzone udzieleniem zamówienia publicznego w oparciu o przepisy *upzp*, z zastosowaniem prawidłowego trybu. W 17 przypadkach (zakupy o wartości 632,1 tys. zł)

³⁹ Populacja obejmowała pozapłacowe wydatki dysponenta III stopnia o wartości powyżej 500 zł.

⁴⁰ Metoda monetarna polega na losowaniu operacji z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości transakcji.

zachodziły przesłanki niestosowania *upzp*. Zakupy te zrealizowano według zasad postępowania określonych w regulacjach wewnętrznych.

W wyniku szczegółowej analizy trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych przeprowadzonych w trybach: przetargu nieograniczonego, zamówienia na usługi społeczne oraz zamówienia z wolnej ręki, w których udzielono zamówień na 7 129,14 tys. zł oraz poniesiono wydatki o łącznej wartości 1 494,71 tys. zł, nie stwierdzono naruszeń przepisów *upzp*. Skontrolowane zamówienia służyły realizacji zadań jednostki, a terminy ich realizacji oraz wysokość wynagrodzenia wykonawcy wynikały z prowadzonych postępowań.

NIK zauważyła, że zadania departamentów Ministerstwa powinny być wykonywane przez pracowników Ministerstwa bez konieczności stałego, zewnętrznego wsparcia eksperckiego. W okresie kwiecień – grudzień 2017 r. zatrudniono kanceliarę prawniczą (wydatek 135,6 tys. zł), która świadczyła Ministerstwu usługi doradztwa eksperckiego i wsparcia w zakresie zdań związanych z jednolitym nadzorem nad organami oraz jednostkami podległymi Ministrowi Rozwoju i Finansów. W departamencie odpowiedzialnym w Ministerstwie za zadania nadzoru właścicielskiego zatrudnionych było trzech radców prawnych. Zadaniem kancelarii było udzielanie pracownikom rekomendacji/opinii/propozycji między innymi w sprawach: umowy zbycia udziałów spółki z udziałem Skarbu Państwa, projektów uchwał Walnych Zgromadzeń, umowy z firmą doradczą i skargi byłego pracownika Ministerstwa.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Wydatki budżetu środków europejskich ustalono w ustawie budżetowej w wysokości 881 500,0 tys. zł w trzech działach:

- 150 – Przetwórstwo przemysłowe – 789 122,0 tys. zł,
- 500 – Handel – 68 594,0 tys. zł,
- 750 – Administracja publiczna – 23 784,0 tys. zł.

W planie po zmianach wydatki budżetu środków europejskich ustalono w kwocie 1 064 295,3 tys. zł, w trzech działach:

- 150 – Przetwórstwo przemysłowe 972 850,4 tys. zł;
- 500 – Handel 65 762,7 tys. zł;
- 750 – Administracja publiczna 25 682,2 tys. zł.

Środki te zaplanowano na realizację zadań ujętych w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia na lata 2007–2013⁴¹ w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka i Szwajcarsko Polskim Programie Współpracy 1 953,3 tys. zł oraz w ramach Umowy Partnerskiej 2014-2020⁴² –1 062 193,0 tys. zł, w tym na:

- Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój (PO IR) 1 042 466,3 tys. zł,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC) 19 684,1 tys. zł,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ) 42,5 tys. zł.

Wydatki wykonano w kwocie 966 142,4 tys. zł (90,8% planu po zmianach), w tym 18 108,7 (1,9%) stanowiły wydatki Ministra Rozwoju i Finansów – dysponenta III stopnia.

Wydatki zrealizowane w ramach UP 2014-2020 w wysokości 964 288,0 tys. zł przeznaczono głównie na projekty:

- PO IR – 950 076,0 tys. zł (91,1% planu po zmianach),
- PO PC – 14 173,6 tys. zł (72%).

⁴¹ Dalej: NSRO (2007-2013).

⁴² Dalej: UP 2014-2020.

W układzie klasyfikacji budżetowej wydatki poniesiono w trzech działach:

- 150 – Przetwórstwo przemysłowe 887 243,1 tys. zł (91,8%),
- 500 – Handel 60 790,6 tys. zł (6,3%),
- 750 – Administracja Publiczna 18 108,6 tys. zł (1,9%).

Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 3 pkt 2 *ufp* dysponent części 20 – Gospodarka jedną decyzją zablokował kwotę 149,0 tys. zł stanowiącą oszczędności powstałe w trakcie realizacji zadania *Zwiększenia konkurencyjności regionów poprzez społeczną odpowiedzialność biznesu (CSR)* w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Szczegółową kontrolą NIK objęto wykorzystanie wszystkich środków z rezerwy celowej w łącznej kwocie 152 041,9 tys. zł. Zostały one przeznaczone na realizację przez Bank Gospodarstwa Krajowego:

- poddziałania 3.2.2 PO IR *Kredyt na innowacje technologiczne* w kwocie 100 000,0 tys. zł; otrzymane środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem w kwocie 58 967,0 tys. zł (59,0%); niskie wykorzystanie rezerwy wynikało z licznych braków oraz uchybień stwierdzonych w trakcie weryfikacji wniosków o płatność złożonych przez beneficjentów poddziałania, co uniemożliwiło dokonanie wypłat w zakładanej wysokości;
- poddziałania 3.2.3 PO IR *Fundusz Gwarancyjny wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw* w kwocie 52 041,9 tys. zł; otrzymane środki zostały wykorzystane w całości i zgodnie z przeznaczeniem.

Szczegółową kontrolą NIK objęto wydatki budżetu środków europejskich zrealizowane na łączną kwotę 1 655,4 tys. zł, co stanowiło 0,2% poniesionych w 2017 r. wydatków środków europejskich w części 20 – Gospodarka. Skontrolowane wydatki zrealizowano prawidłowo, do wysokości określonej w planie finansowym. Zostały one przeznaczone na udział w Kongresie Impact' Fintech'17 w ramach projektu pozakonkursowego 2.4.1 PO IR *Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów Inno_lab* oraz *Rozwój Pojedynczego Punktu Kontaktowego trzeciej generacji realizowanego w ramach PO PC*.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące zrealizowanych wydatków budżetu środków europejskich zawarto w załączniku nr 4 do niniejszej *Informacji*.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W układzie budżetu zadaniowego w ramach części 20 – Gospodarka realizowano cztery funkcje, cztery zadania, osiem podzadań i 15 działań.

Szczegółową kontrolą NIK objęto trzy podzadania, dobrane w sposób celowy spośród zadań istotnych z punktu widzenia prowadzonej działalności i wydatkowanych środków, tj. 6.1.2 – *Tworzenie warunków do zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw*, 6.1.4 – *Wsparcie projektów inwestycyjnych* w ramach funkcji państwa 6 – *Polityka gospodarcza kraju* oraz 11.4 – *Mobilizacja gospodarki* w ramach funkcji państwa 11 – *Bezpieczeństwo zewnętrzne i nienaruszalność granic*. Badanie prowadzono pod względem prawidłowości określenia mierników przyjętych do pomiaru stopnia realizacji tych podzadań, realizacji zadań oraz stopnia osiągnięcia przyjętych dla tych podzadań celów i mierników. Stopień osiągnięcia celów poszczególnych podzadań przedstawiał się następująco:

- 6.1.2 – miernik *procentowy udział przedsiębiorstw ponoszących nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle* osiągnął wartość 14,8% wobec zaplanowanej 14,9%;
- 6.1.4 – miernik *liczba nowych miejsc pracy utworzonych w danym roku dzięki systemowi wsparcia inwestorów* osiągnął wartość 5 087 wobec zaplanowanej 3 000;
- 11.4.1 – miernik *współczynnik pokrycia kosztów dotacją* osiągnął wartość 59,5% wobec zaplanowanej 76%.

Na realizację wymienionych podzadań wydatkowano łącznie 2 921 541,5 tys. zł, tj. 85,5% ogółu wydatków w części 20 – Gospodarka.

W odniesieniu do podzadań 6.1.2 i 11.4.1 mierniki były adekwatne i wystarczające do oceny skuteczności wybranych podzadań oraz osiągnięcia założonych celów. Natomiast miernik przyjęty dla podzadania 6.1.4 *Wsparcie projektów inwestycyjnych*, tj. *liczba nowych miejsc pracy utworzonych w danym roku dzięki systemowi wsparcia inwestorów*, nie obejmował całości poniesionych wydatków przypisanych do tego podzadania. Spowodowane to było ujęciem w podzadaniu 6.1.4 wydatku na podwyższenie kapitału zakładowego PFR SA poprzez emisję akcji o łącznej wartości 1 800 000,0 tys. zł, podczas gdy miernik dotyczył jedynie wydatków w kwocie 96 487,7 tys. zł poniesionych w związku z realizacją *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2023*.

Miernik podzadania 6.1.4 *Wsparcie projektów inwestycyjnych* nie obrazował zależności pomiędzy ponoszonymi nakładami budżetowymi a poziomem jego realizacji, nie był adekwatny i wystarczający do oceny skuteczności realizacji tego podzadania, tym samym nie posiadał cech określonych w ust. 64 załącznika nr 49 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie *szczególowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2017*⁴³, a także uniemożliwiał dysponentowi sprawowanie nadzoru i kontroli nad efektywnością i skutecznością realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów, czym naruszono art. 175 ust. 1 pkt 4 *ufp*. Według wyjaśnień⁴⁴ Dyrektora Generalnego MPiT wydatek związany z podwyższeniem kapitału zakładowego PFR SA zakwalifikowano do podzadania 6.1.4 *Wsparcie projektów inwestycyjnych* z uwagi na charakter zadań, które mają być realizowane przez Spółkę ze środków uzyskanych w ramach dokapitalizowania. Zwiększenie planu wydatków podzadania nie miało odniesienia do miernika, ze względu na dokonanie nowelizacji *ustawy budżetowej na rok 2017* w dniu 9 listopada 2017 r. oraz przekazaniem środków w ramach dokapitalizowania PFR SA z przeznaczeniem na zadania, które będą realizowane na przestrzeni lat. NIK nie przyjęła przedstawionych wyjaśnień, ze względu na brak korelacji pomiędzy wydatkami poniesionymi na realizację podzadania, a celem i miernikiem przyjętym do pomiaru skuteczności realizacji tego podzadania.

Mierniki przyjęte dla podzadań 6.1.2 oraz 6.1.4 zostały osiągnięte, natomiast dla podzadania 11.4.1 *Mobilizacja gospodarki* miernik *współczynnik pokrycia kosztów dotacją*, wskazujący stopień sfinansowanie kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym w związku z utrzymywaniem przez nich mocy produkcyjnych i remontowych niezbędnych do realizacji zadań wynikających z *Programu mobilizacji gospodarki w latach 2017–2026* (PMG), osiągnął wskaźnik 59,5% wobec zaplanowanego 76%, przy wykonaniu całości zaplanowanych wydatków. Uwzględniając zaplanowane środki w budżecie państwa na 2017 r. Minister Rozwoju i Finansów nałożył na 12 przedsiębiorców obowiązki niezbędne do realizacji PMG, a następnie udzielił im dotacji w łącznej wysokości 24 800,0 tys. zł, angażując całość zaplanowanych środków. Na podstawie informacji przedsiębiorców o planowanych kosztach utrzymywania mocy produkcyjnych ustalono, iż przyznana dotacja pokrywa ok. 59,5% kosztów. Trwająca w Ministerstwie analiza rozliczeń udzielonych dotacji wskazuje⁴⁵, iż faktyczna wartość miernika *współczynnik pokrycia kosztów dotacją* wynosi 64,1%. Oznacza to, że cel poddziałania, określony jako *utrzymanie potencjału produkcyjnego*, został

⁴³ Dz. U. poz. 735.

⁴⁴ Pismo z dnia 4 kwietnia 2018 r. znak: BK-II.0810.1.2018.JP.

⁴⁵ Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego z dnia 5 marca 2018 r. znak: DZK-I.2513.14.2018.AC.

osiągnięty, jednakże przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym finansowali ze środków własnych 35,9% kosztów realizacji zadań nałożonych na nich przez Ministra. Według wyjaśnień⁴⁶ Dyrektora Departamentu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w MPiT (DZK) corocznie przy planowaniu wydatków na realizację zadań w zakresie mobilizacji gospodarki uwzględniane są wartość miernika oraz wysokość kosztów poniesionych przez przedsiębiorców w roku poprzednim. Informacje w tym zakresie przekazywane są do Ministra Obrony Narodowej jako koordynatora opracowania PMG oraz organu odpowiedzialnego za podział limitu wydatków obronnych – zgodnie z notami budżetowymi. NIK zwraca uwagę, iż planowanie wartości miernika *współczynnik pokrycia kosztów dotacją* na poziomie 76% zakładało niepełne finansowanie zleconych zadań, co podważa zaufanie do przepisów prawa oraz organów administracji państwowej. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli podziela stanowisko Dyrektora DZK, iż należy zapewnić całkowite finansowanie z budżetu państwa kosztów ponoszonych przez przedsiębiorców w związku z zadaniami na rzecz obronności państwa, nałożonymi na nich przez organy administracji publicznej.

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2017 r. przez dysponenta części 20 – Gospodarka i sprawozdań jednostkowych dysponenta części 20 – Gospodarka oraz dysponenta trzeciego stopnia:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1)

oraz

- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 20 – Gospodarka na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

W 2017 r. w Ministerstwie Rozwoju prowadzona była obsługa finansowo-księgowa w zakresie dysponentów części budżetowych: 20 – Gospodarka, 34 – Rozwój regionalny oraz dysponenta

⁴⁶ Pismo z dnia 6 marca 2018 r. znak DZK-I.2513.14.2018.AC.

trzeciego stopnia⁴⁷, a sprawozdania sporządzano na podstawie zestawień obrotów i sald wybranych kont przypisanych (wyfiltrowanych) do poszczególnych części budżetowych oraz dysponentów.

Ministerstwo przekazało NIK zestawienia obrotów i sald kont na dzień 31 grudnia 2017 r. odrębnie dla dysponenta części 20 – Gospodarka oraz dysponenta trzeciego stopnia części 20, jednak nie przedstawiło dokumentów pozwalających zweryfikować zgodność:

- sumy sald ze wszystkich wyodrębnionych analitycznie zestawień obrotów i sald dla poszczególnych dysponentów z sumą sald kont syntetycznych księgi głównej obejmującej części budżetowe 20 oraz 34,
- obrotów narastająco w zestawieniu obrotów i sald na dzień 31 grudnia 2017 r. z łącznymi obrotami wszystkich dzienników częściowych za 2017 r., obejmujących części budżetowe 20 oraz 34.

Ministerstwo nie przedstawiło wyżej wymienionych dokumentów również w poprzednim roku (według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r.), na co NIK zwróciła uwagę w wystąpieniu pokontrolnym z kontroli *Wykonania budżetu Państwa w 2016 r. w części 20 – Gospodarka*⁴⁸.

Według wyjaśnień⁴⁹ Dyrektor Departamentu Budżetu Gospodarki (DBG), przedstawienie wyżej wymienionych dokumentów nie było możliwe, bowiem Dyrektor DBG oraz Główny Księgowy dysponenta części 20 – Gospodarka posiadają upoważnienie do wykonywania czynności służbowych jedynie w zakresie tej części. Ponadto według wyjaśnień⁵⁰ Dyrektora Departamentu Budżetu Rozwoju (DBR), każdy z dysponentów posiadał oddzielnego głównego księgowego, pomiędzy którymi nie występowała podległość służbowa, a konsekwencją tego była odpowiedzialność m.in. za prowadzenie rachunkowości odrębnie dla każdego dysponenta. W wyjaśnieniach tych Dyrektor DBR poinformował, że mając na względzie przepisy nakazujące prowadzenie ewidencji księgowej i sprawozdawczości budżetowej wyodrębnionej dla każdego dysponenta, nieuzasadnione było sporządzanie dodatkowych łącznych wydruków na koniec każdego okresu sprawozdawczego oraz na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych.

NIK, nie negując prawidłowości wyodrębnienia części 20 – Gospodarka oraz 34 – Rozwój regionalny oraz ich dysponentów w systemie finansowo-księgowym, zauważa, że w celu dokonania weryfikacji spójności i kompletności danych ewidencjonowanych w księgach rachunkowych Ministerstwa i wykazywanych w sporządzanych na ich podstawie sprawozdaniach dotyczących poszczególnych dysponentów, niezbędne jest sprawdzenie na dzień 31 grudnia 2017 r. zgodności sumy sald kont syntetycznych z sumą sald wyodrębnionych analitycznie zestawień obrotów i sald oraz obrotów kont syntetycznych z obrotami dziennika za 2017 r.

Ministerstwo zrealizowało wniosek pokontrolny sformułowany w wyniku kontroli *Wykonania budżetu państwa w 2016 r. w części 20 – Gospodarka* dotyczący dokonania niezbędnych uzgodnień z Ministerstwem Energii⁵¹ w celu zakończenia procesu przekazywania należności części 47 – Energia oraz 48 – Gospodarka złożami kopalni. Protokół zdawczo-odbiorczy przekazania akt dotyczący trzech spraw⁵² został podpisany przez osoby reprezentujące ME 15 maja 2017 r., a należności zostały

⁴⁷ § 2. 1. rozdziału II Szczególne zasady rachunkowości załącznika nr 1 do zarządzenia nr 12 Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 10 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości wraz z planem kont w Ministerstwie Rozwoju.

⁴⁸ Wystąpienie pokontrolne z dnia 9 czerwca 2017 r., znak KGP.410.001.01.2017, P/17/001.

⁴⁹ Pismo z dnia 5 marca 2018 r. znak DBG-II-0811.1.2018.AM IK 683426.

⁵⁰ Pismo z dnia 27 marca 2017 r. znak DBR.0810.2.2017.

⁵¹ Dalej: ME

⁵² Należności od spółek: Śnieżka Chłodnia Częstochowa SA, Paso Pabianice Zakłady Środków Opatrunkowych SA w likwidacji oraz Palsekus Trading sp. z o.o.

wyksięgowane z ksiąg rachunkowych dysponenta części 20 – Gospodarka w tym samym miesiącu. Natomiast należności (od spółek: Śnieżka Chłodnia Częstochowa SA, Paso Pabianice Zakłady Środków Opatrunkowych SA w likwidacji oraz Palsekus Trading sp. z o.o.) dotyczące PO IŚ 2007–2013 w łącznej kwocie 44 308,1 tys. zł, zostały wykreślone z ewidencji dysponenta części 20 – Gospodarka z dniem 30 listopada 2016 r., zaś protokół zdawczo-odbiorczy przekazania tych spraw został podpisany przez osoby przejmujące dopiero 13 czerwca 2017 r. NIK zwraca uwagę, że między dniem wykreślenia wyżej wymienionych należności z ewidencji a dniem podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego upłynęło ponad sześć miesięcy. Jak wyjaśniła⁵³ Dyrektor DBG, Minister Energii został poinformowany o wykreśleniu należności z ewidencji, a wyksięgowanie tych należności nastąpiło po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego przez obie strony.

Część zapisów w dzienniku dysponenta części 20 – Gospodarka za styczeń oraz luty 2017 r. zostało zatwierdzonych po terminach sporządzenia miesięcznych sprawozdań budżetowych. Osiem zapisów w dzienniku za styczeń 2017 r. oraz 252 zapisy w dzienniku za luty 2017 r. zatwierdzono 10 kwietnia 2017 r., a ponadto 691 zapisów w dzienniku za styczeń 2017 r. zatwierdzono 28 kwietnia 2017 r. Zważywszy, że ww. sytuacja wystąpiła przed sporządzeniem wystąpienia pokontrolnego z kontroli *Wykonania budżetu państwa w 2016 r. w części 20 – Gospodarka*, NIK uznaje, że wniosek pokontrolny dotyczący zatwierdzania zapisów księgowych w księgach rachunkowych z wyprzedzeniem w stosunku do terminów sporządzania sprawozdań budżetowych został zrealizowany.

⁵³ Pismo z dnia 7 marca 2018 r. znak IK 677457.

IV. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Polskiego Centrum Akredytacji

Przychody i koszty PCA

W planie finansowym ustalono przychody Centrum w wysokości 21 500 tys. zł. Kwota ta została w trakcie roku podwyższona do 22 200 tys. zł⁵⁴. Faktyczne przychody PCA w 2017 r. wyniosły 22 289 tys. zł i były wyższe o 0,4% od kwoty planowanej. Przekroczenie poziomu przychodów w stosunku do planu wynikało z realizacji przez PCA, na wniosek akredytowanych podmiotów, dodatkowych i poszerzonych ocen, poza ustalonym i zaplanowanym na 2017 r. harmonogramem nadzoru nad akredytowanymi podmiotami. W porównaniu z rokiem 2016 r. przychody były wyższe o 4,6% (tj. o 972 tys. zł).

Nadwyżki środków pieniężnych przekazywane były w depozyt Ministrowi Finansów oraz tworzono lokaty typu *overnight*. Przychody finansowe z tego tytułu w postaci odsetek bankowych wyniosły 189 tys. zł. Przekazywanie środków do depozytu nie stanowiło zagrożenia dla terminowej realizacji zadań Centrum, w tym regulowania wszystkich bieżących zobowiązań.

Należności ogółem Centrum według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosły 559 tys. zł, to jest o 40% (tj. o 159 tys. zł) więcej od kwoty przyjętej w planie finansowym (400 tys. zł) i były niższe o 400 tys. zł (41,7%) niż na koniec 2016 r. (959 tys. zł). Należności od budżetu państwa, stanowiące około 60% wszystkich należności PCA, wynikają z faktu, iż od 2012 r. PCA rozlicza się z podatku dochodowego w formie uproszczonej, zgodnie z art. 25 ust. 6 *ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych*⁵⁵. W związku z tym powstała nadpłata podatku dochodowego w kwocie 336 tys. zł, która zostanie rozliczona w 2018 r. Na dzień 31 grudnia 2017 r. nie było należności przedawnionych, ani zaległości.

W planie finansowym PCA ustalono koszty w wysokości 20 000 tys. zł. Kwota ta została następnie zwiększona do 21 340 tys. zł⁵⁶. Faktyczne koszty PCA w 2017 r. wyniosły 21 327 tys. zł i były niższe o 0,1% od kwoty planowanej. W porównaniu z rokiem 2016 r. koszty były wyższe o 2,1% (tj. o 446 tys. zł). Wzrost kosztów spowodowany był wzrostem funduszu wynagrodzeń osobowych i bezosobowych, a także kosztów ubezpieczeń społecznych. Wynikało to z dodatkowych zadań publicznych realizowanych przez PCA, w tym związanych z opracowywaniem nowych programów akredytacyjnych w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku i zmianę przepisów. Nowelizacja wymagań akredytacyjnych wynikała z opublikowania aktualnych norm zharmonizowanych do *rozporządzenia (WE) Nr 765/2008*, a także ze zmiany przepisów prawa, które są uwzględniane jako wymagania akredytacyjne w przypadku jednostek prowadzących działalność dla potrzeb rynku regulowanego, np. jednostek notyfikowanych, jednostek działających jako upoważnione/uprawnione w obszarze budownictwa i infrastruktury, homologacji, ochrony środowiska i innych branżach.

W strukturze kosztów dominowały wynagrodzenia w kwocie 14 919 tys. zł, stanowiące 70% kosztów ogółem, usługi obce – 2 504 tys. zł (11,7%) oraz składki na ubezpieczenie społeczne – 1 438 tys. zł (6,7%). Na wydatki majątkowe wydano 1 687 tys. zł. W wyniku realizacji wydatków majątkowych zakupiono m.in. infrastrukturę sprzętowo – programową, w tym serwer i 85 zestawów komputerowych, dokonano inwestycji w salę konferencyjną oraz zakupiono samochód osobowy.

⁵⁴ Zgoda Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 22 grudnia 2017 r.

⁵⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2343, ze zm.

⁵⁶ Zgoda Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 22 grudnia 2017 r.

Przeciętne zatrudnienie w 2017 r. w osobach w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 79,9 osób i było o pięć osób wyższe niż w 2016 r. (74,9 osób). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego w 2017 roku wyniosło 8 338 zł i było o 240 zł niższe (o 2,8%) w porównaniu do 2016 r. (8 578 zł).

Zobowiązania na koniec 2017 r. (w całości niewymagalne) wyniosły 3 839 tys. zł i były wyższe niż w 2016 r. (3 467 tys. zł) o 372 tys. zł. Wzrost poziomu zobowiązań spowodowany był głównie wyższym poziomem zaliczek otrzymanych od klientów na poczet usług, a także wyższym poziomem zobowiązań z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych od pierwotnie planowanych.

PCA w 2017 r. nie zaciągało kredytów bankowych i pożyczek.

Wykonanie zadań w 2017 r.

PCA w 2017 r. realizowało w ramach budżetu zadaniowego jedno działanie 6.1.1.4 – *Usuwanie barier technicznych w obrocie towarowym (akredytacja)* w ramach zadania 6.1 – *Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* i podzadania 6.1.1 – *Tworzenie warunków dla funkcjonowania przedsiębiorstw*. Celem powyższego zadania było zapewnienie zrównoważonego rozwoju polskiej gospodarki. Na realizację tego zadania zaplanowano całość kosztów PCA. Przyjęty miernik wykonania zadania to liczba ważnych akredytacji jednostek certyfikujących na koniec roku. Wartość zakładana to 1 510, a wykonano 1 575. Wzrost w stosunku do pierwotnych planów spowodowany był dużą liczbą nowych akredytacji udzielonych głównie w II połowie 2017 roku.

Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje sporządzone przez Centrum sprawozdania za 2017 r., tj.:

- z wykonania planu finansowego państwowej osoby prawnej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzonych sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

V. Informacje dodatkowe

Najwyższa Izba Kontroli skierowała następujące wystąpienia pokontrolne:

- w dniu 12 kwietnia 2018 r. do Ministra Przedsiębiorczości i Technologii,
- w dniu 10 kwietnia 2018 r. do Dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji,
- w dniu 21 marca 2018 r. do Zarządu Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu SA.

Adresaci wystąpień pokontrolnych nie zgłosili zastrzeżeń.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe w części 20 – Gospodarka

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.		05:03	05:04
		Wykonanie	Ustawa ¹	Wykonanie ²		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem² część 20 – Gospodarka, w tym:	72 924,3	304 077,0	281 279,5	385,7%	92,5%
1.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	22 172,2	27 700,0	144 521,0	651,8%	521,7%
1.1.	Rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	12,3	0,0	2,1	17,1%	-
1.2.	Rozdział 15012 Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	9 380,0	17 100,0	36 335,4	387,4%	212,5%
1.3.	Rozdział 15014 Wsparcie finansowe inwestycji	9 074,7	7 000,0	9 203,5	101,4%	131,5%
1.4.	Rozdział 15078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	176,8	0,0	0,0	0,0%	-
1.5.	Rozdział 15079 Pomoc zagraniczna	0,2	0,0	0,2	100,0%	-
1.6.	Rozdział 15095 Pozostała działalność	3 528,5	3 600,0	98 872,8	2 802,1%	2 746,5%
2.	Dział 500 Handel	811,4	954,0	660,1	81,4%	69,2%
2.1.	Rozdział 50005 Promocja eksportu	811,4	954,0	660,1	81,4%	69,2%
3.	Dział 710 Działalność usługowa	0,0	17 953,0	31 741,1	-	176,8%
3.1.	Rozdział 71095 Pozostała działalność	0,0	17 953,0	31 741,1	-	176,8%
4.	Dział 750 Administracja publiczna	49 854,9	17 470,0	22 983,9	46,1%	131,6%
4.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	47 867,1	16 300,0	18 697,2	39,1%	114,7%
4.2.	Rozdział 75057 Placówki zagraniczne	1 987,8	1 170,0	4 154,1	209,0%	355,1%
4.3.	Rozdział 75095 Pozostała działalność	0,0	0,0	132,6	-	-
5.	Dział 752 Obrona narodowa	84,9	0,0	0,7	0,8%	-
5.1.	Rozdział 75215 Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	84,9	0,0	0,7	0,8%	-
6.	Dział 756 Dochody od osób prawnych, osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,0	240 000,0	81 372,6	-	33,9%
6.1.	Rozdział 75624 Dywidendy	0,0	240 000,0	81 372,6	-	33,9%
7.	Dział 801 Oświata i wychowanie	0,6	0,0	0,2	33,3%	-
7.1.	Rozdział 80142 Ośrodki szkolenia, doskonalenia i doskonalenia kadr	0,6	0,0	0,2	33,3%	-

1) Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

2) Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w części 20 – Gospodarka

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.			06:03	06:04	06:05
		Wykonanie	Ustawa ¹	Plan po zmianach	Wykonanie ²			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem² część 20 – Gospodarka, w tym:	643 364,3	2 421 848,0	2 517 078,8	2 450 638,3	380,9	101,2	97,4
1.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	420 474,5	2 073 487,0	2 089 525,7	2 060 001,3	489,9	99,3	98,6
1.1.	Rozdział 15011 Rozwój przedsiębiorczości	4 227,2	2 610,0	3 124,0	2 861,5	67,7	109,6	91,6
1.2.	Rozdział 15012 Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	203 934,1	90 263,0	90 596,6	73 735,0	36,2	81,7	81,4
1.3.	Rozdział 15013 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki i przedsiębiorczości	x	x	14,0	2,4	x	x	17,1
1.4.	Rozdział 15014 Wsparcie finansowe inwestycji	93 497,0	99 012,0	97 000,0	89 575,5	95,8	90,5	92,3
1.5.	Rozdział 15079 Pomoc zagraniczna	58,1	x	x	x	x	x	x
1.6.	Rozdział 15080 Działalność badawczo-rozwojowa	60 897,9	31 000,0	53 640,9	52 151,8	85,6	168,2	97,2
1.7.	Rozdział 15095 Pozostała działalność	57 860,2	1 852 614,0	1 845 150,3	1 841 675,0	3 183,0	99,4	99,8
2.	Dział 500 Handel	31 903,0	137 004,0	206 086,7	195 475,1	612,7	142,7	94,9
2.1.	Rozdział 50005 Promocja eksportu	31 903,0	137 004,0	206 086,7	195 475,1	612,7	142,7	94,9
3.	Dział 750 Administracja rządowa	166 653,0	186 320,0	196 429,4	170 215,2	102,1	91,4	86,7
3.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	93 381,5	105 609,0	122 117,9	107 747,6	115,4	102,0	88,2
3.2.	Rozdział 75057 Placówki zagraniczne	73 271,5	80 711,0	74 311,4	62 467,5	85,3	77,4	84,1
4.	Dział 752 Obrona narodowa	24 333,8	25 037,0	25 037,0	24 946,7	102,5	99,6	99,6
4.1.	Rozdział 75212 Pozostałe wydatki obronne	133,8	237,0	237,0	146,7	109,6	61,9	61,9
4.2.	Rozdział 75215 Zadania związane z utrzymaniem mocy rezerwowych ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych RP	24 200,0	24 800,0	24 800,0	24 800,0	102,5	100,0	100,0

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

²⁾ Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 20 – Gospodarka

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2015 r.			Wykonanie 2016 r.			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób ²	tys. zł	zł	osób ²	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem wg statusu zatrudnienia, w tym:	900	75 228,3	6 965,6	897	82 321,2	7 647,8	109,8%
	01 osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	151	8 898,9	4 911,1	148	10 315,6	5 808,3	118,3%
	02 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	4	588,5	12 260,6	3	652,9	18 136,9	147,9%
	03 członkowie korpusu służby cywilnej	548	53 128,6	8 079,2	586	59 306,6	8 433,8	104,4%
	13 członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej	197	12 612,4	5 335,2	160	12 046,2	6 274,0	117,6%
1.	Dział 750 Administracja publiczna	900	75 228,3	6 965,6	897	82 321,2	7 647,8	109,8%
1.1.	Rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej wg statusu zatrudnienia, w tym:	624	58 140,2	7 764,4	670	66 185,9	8 232,1	106,0%
	01 osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	72	4 423,1	5 119,3	81	6 226,4	6 405,8	125,1%
	02 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	4	588,5	12 260,6	3	652,9	18 136,9	147,9%
	03 członkowie korpusu służby cywilnej	548	53 128,6	8 079,2	586	59 306,6	8 433,8	104,4%
1.2.	Rozdział 75057 Placówki zagraniczne wg statusu zatrudnienia, w tym:	276	17 088,1	5 159,5	227	16 135,3	5 923,4	114,8%
	01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	79	4 475,8	4 721,3	67	4 089,2	5 086,0	107,7%
	13 członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej	197	12 612,4	5 335,2	160	12 046,2	6 274,0	117,6%

1) W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2) Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich w części 20 – Gospodarka

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		w tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 20 – Gospodarka, w tym:	1 573 033,4	881 500,0	1 064 295,3	966 142,4	61,4	109,6	90,8
1.	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	1 523 785,3	789 122,0	972 850,4	887 243,1	58,2	112,4	91,2
1.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	691 979,5	x	1 953,3	1 854,3	0,3%	x	94,9
1.2.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	831 805,9	789 122,0	970 897,1	885 388,7	106,4	112,2	91,2
2.	Dział 500 Handel	41 589,2	68 594,0	65 762,7	60 790,6	146,2	88,6	92,4
2.1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	37 788,2	x	x	x	x	x	x
2.2.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	1 300,2	68 445,0	65 613,7	60 790,6	4 675,5	88,8	92,6
2.3.	Szwajcarsko-Polski Program Współpracy	2 500,8	149,0	149,0	x	x	x	x
3.	Dział 750 Administracja publiczna	7 658,9	23 784,0	25 682,2	18 108,7	236,4	76,1	70,5
3.1.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	1 667,4	3 987,0	5 955,6	3 896,7	233,7	97,7	65,4
3.2.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa	5 991,5	19 797,0	19 684,1	14 173,6	236,6%	-	72,0
3.3.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	x	x	42,5	38,4	x	x	90,4
	Według programów	1 573 033,5	881 500,0	1 064 295,3	966 142,3	61,4	109,6	90,8
1.	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	729 767,7	x	1 953,3	1 854,3	0,3	x	94,9
2.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	834 773,5	861 554,0	1 042 466,4	950 076,0	113,8	110,3	91,1
3.	Program Operacyjny Polska Cyfrowa	5 991,5	19 797,0	19 684,1	14 173,6	236,6	71,6	72,0
4.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	x	x	42,5	38,4	x	x	90,4
5.	Szwajcarsko-Polski Program Współpracy	2 500,8	149,0	149,0	x	x	x	x
	NSRO 2007–2013	729 767,7	x	1 953,3	1 854,3	0,3	x	94,9
	UP 2014–2020	840 765,0	881 351,0	1 062 193,0	964 288,0	114,7	109,4	90,8

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Załącznik 5. Kalkulacja oceny ogólnej w części 20 – Gospodarka

Oceny wykonania budżetu w części 20 – Gospodarka dokonano stosując kryteria⁵⁷ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku⁵⁸.

Dochody D : 281 279,5 tys. zł

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich) W : 3 416 780,7 tys. zł

Łączna kwota (kwota dochodów + kwota wydatków) G : 3 698 060,2 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = D : G$ $Wd = 0,076061$

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G$ $Ww = 0,923939$

Nieprawidłowości w dochodach: brak.

Ocena cząstkowa dochodów: pozytywna (5).

Nieprawidłowości w wydatkach: brak.

Ocena cząstkowa wydatków: pozytywna (5).

Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO: pozytywna (5).

⁵⁷ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁵⁸ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>.

Załącznik 6. Wykonanie planu finansowego Polskiego Centrum Akredytacji

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zadania wynikające z ustawy tworzącej państwową osobę prawną									
1	Zadania wynikające z ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.	Przychody	21 317,0	21 900,0	22 200,0	22 289,0	100,9%	104,6%	103,7%	100,4%
1.2.	Koszty	20 881,4	21 500,0	21 339,8	21 326,7	103,0%	102,1%	99,2%	99,9%
Plan finansowy w układzie memoriałowym									
I	STAN NA POCZĄTEK ROKU:	x	x	x	x	x	x	x	x
1.	Środki obrotowe, w tym:	13 682,0	12 902,0	14 840,0	14 840,0	94,3%	108,5%	115,0%	100,0%
1.1.	Środki pieniężne	12 844,0	12 502,0	13 714,0	13 714,0	97,3%	106,8%	109,7%	100,0%
1.2.	Należności krótkoterminowe, w tym:	555,0	400,0	959,0	959,0	72,1%	172,8%	239,8%	100,0%
1.2.1.	z tytułu udzielonych pożyczek	-	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
1.2.2.	od jednostek sektora finansów publicznych	260,0	190,0	88,0	88,0	73,1%	33,8%	46,3%	100,0%
1.3.	Zapasy	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Należności długoterminowe	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Zobowiązania	3 321,0	3 050,0	3 467,0	3 467,0	91,8%	104,4%	113,7%	100,0%
II	PRZYCHODY OGÓLEM	21 317,0	21 500,0	22 200,0	22 289,0	100,9%	104,6%	103,7%	100,4%
1.	Przychody z prowadzonej działalności, z tego:	21 114,0	21 250,0	21 950,0	22 041,0	100,6%	104,4%	103,7%	100,4%
1.1.	Przychody z działalności statutowej	21 114,0	21 250,0	21 950,0	22 041,0	100,6%	104,4%	103,7%	100,4%
2.	Dotacje z budżetu państwa	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Środki otrzymane z Unii Europejskiej	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Środki od innych jednostek sektora finansów publicznych	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Pozostałe przychody, z tego:	203,0	250,0	250,0	248,0	123,2%	122,2%	99,2%	99,2%
5.1.	Przychody z lokat bankowych	165,0	160,0	185,0	185,9	97,0%	112,7%	116,2%	100,5%
III	KOSZTY OGÓLEM	20 881,4	21 500,0	21 339,8	21 326,7	103,0%	102,1%	99,2%	99,9%
1.	Koszty funkcjonowania	20 667,4	21 400,0	21 304,8	21 299,7	103,5%	103,1%	99,5%	100,0%
1.1.	Amortyzacja	295,6	315,0	493,0	496,6	106,6%	168,0%	157,7%	100,7%
1.2.	Materiały i energia	578,5	500,0	680,8	680,9	86,4%	117,7%	136,2%	100,0%
1.3.	Usługi obce	2 414,4	3 110,0	2 506,7	2 504,0	128,8%	103,7%	80,5%	99,9%
1.4.	Wynagrodzenia, z tego:	14 882,3	14 925,0	14 925,0	14 919,2	100,3%	100,2%	100,0%	100,0%
1.4.1.	osobowe	7 888,1	7 925,0	7 925,0	7 922,5	100,5%	100,4%	100,0%	100,0%
1.4.2.	bezosobowe	6 994,2	7 000,0	7 000,0	6 996,7	100,1%	100,0%	100,0%	100,0%
1.4.3.	pozostałe	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5.	Świadczenia na rzecz osób fizycznych	87,0	90,0	85,5	84,6	103,4%	97,3%	94,0%	99,0%
1.6.	Składki, z tego na:	1 401,9	1 500,0	1 437,5	1 438,2	107,0%	102,6%	95,9%	100,1%
1.6.1.	ubezpieczenie społeczne	1 238,9	1 350,0	1 297,5	1 284,2	109,0%	103,7%	95,1%	99,0%
1.6.2.	Fundusz Pracy	163,0	150,0	140,0	154,0	92,0%	94,5%	102,7%	110,0%
1.7.	Płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań	-	-	-	-	-	-	-	-
1.8.	Podatki i opłaty, z tego:	10,0	10,0	12,0	12,0	100,0%	120,0%	120,0%	100,0%
1.8.1.	opłaty na rzecz budżetu państwa	10,0	10,0	12,0	12,0	100,0%	120,0%	120,0%	100,0%
1.9.	Pozostałe koszty funkcjonowania	997,7	950,0	1 164,3	1 164,0	95,2%	116,7%	122,5%	100,0%

Lp.	Wyszczególnienie	2016	2017			4:3	6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa budżetowa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3.	Pozostałe koszty, w tym:	214,0	100,0	35,0	27,0	46,7%	12,6%	27,0%	77,1%
3.1.	Pozostałe koszty operacyjne	214,0	100,0	35,0	27,0	46,7%	12,6%	27,0%	77,1%
IV	WYNIK BRUTTO (poz. II - III)	435,6	0,0	860,2	962,3	0,0%	220,9%	-	111,9%
V	OBOWIĄZKOWE OBCIĄŻENIA WYNIKU FINANSOWEGO	36,0	0,0	160,0	183,0	0,0%	508,3%	-	114,4%
1.	Podatek dochodowy od osób prawnych	36,0	0,0	160,0	183,0	0,0%	508,3%	-	114,4%
2.	Pozostałe obciążenia wyniku finansowego	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
VI	WYNIK NETTO (poz. IV - V)	399,6	0,0	700,2	779,3	0,0%	195,0%		111,3%
VII	DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA	x	x	x	x	x	x	x	x
VIII	ŚRODKI NA WYDATKI MAJĄTKOWE	479,0	2 000,0	1 650,0	1 687,0	417,5%	352,2%	84,4%	102,2%
IX	ŚRODKI PRZYZNANE INNYM PODMIOTOM	-	-	-	-	-	-	-	-
X	STAN NA KONIEC ROKU:	x	x	x	x	x	x	x	x
1.	Środki obrotowe, w tym:	14 840,0	12 077,0	13 627,2	14 769,0	81,4%	99,5%	122,3%	108,4%
1.1.	Środki pieniężne	13 714,0	11 677,0	13 227,2	13 865,0	85,1%	101,1%	118,7%	104,8%
1.2.	Należności krótkoterminowe, w tym:	959,0	400,0	400,0	559,0	41,7%	58,3%	139,8%	139,8%
1.2.1.	od jednostek sektora finansów publicznych	88,0	190,0	190,0	25,0	215,9%	28,4%	13,2%	13,2%
2.	Należności długoterminowe	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Zobowiązania, w tym:	3 467,0	3 000,0	3 000,0	3 781,0	86,5%	109,1%	126,0%	126,0%
3.1.	wymagalne	-	-	-	-	-	-	-	-
Część B Dane uzupełniające									
1.	Zobowiązania wg wartości nominalnej	3 467,0	3 000,0	3 000,0	3 781,0	86,5%	109,1%	126,0%	126,0%
2.	Wolne środki finansowe przekazane w zarządzanie lub depozyt u Ministra Finansów	12 404,0	11 650,0	12 800,0	12 301,0	93,9%	99,2%	105,6%	96,1%
2.1.	- depozyty overnight (O/N)	904,0	800,0	800,0	301,0	88,5%	33,3%	37,6%	37,6%
2.2.	- depozyty terminowe	11 500,0	10 850,0	12 000,0	12 000,0	94,3%	104,3%	110,6%	100,0%

Załącznik 7. Kalkulacja oceny ogólnej – Polskie Centrum Akredytacji

Oceny wykonania planu finansowego Polskiego Centrum Akredytacji dokonano stosując kryteria⁵⁹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku⁶⁰.

Przychody P : 22 289 tys. zł

Koszty (łącznie z wydatkami majątkowymi) K : 21 327 tys. zł

Łączna kwota (kwota przychodów + kwota kosztów) G : 43 616 tys. zł

Waga przychodów w łącznej kwocie $W_p = P : G$ $W_p = 0,5110$

Waga kosztów w łącznej kwocie: $W_k = K : G$ $W_k = 0,4890$

Nieprawidłowości w przychodach: brak.

Ocena cząstkowa przychodów: pozytywna (5).

Nieprawidłowości w kosztach (łącznie z wydatkami majątkowymi): brak.

Ocena cząstkowa kosztów (łącznie z wydatkami majątkowymi): pozytywna (5).

Łączna ocena przychodów i kosztów ŁO: pozytywna (5).

⁵⁹ Porównaj przypis 57.

⁶⁰ Porównaj: przypis 58.

Załącznik 8. Wykaz jednostek objętych kontrolą

Lp.	Nazwa jednostki	Osoba odpowiedzialna za kontrolowaną działalność		Ocena kontrolowanej działalności*
		Imię i nazwisko	Pełniona funkcja	
1.	Ministerstwo Rozwoju	Mateusz Morawiecki	Wiceprezes Rady Ministrów Minister Rozwoju i Finansów Prezes Rady Ministrów	P
	Obecnie Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii	Jadwiga Emilewicz	Minister Przedsiębiorczości i Technologii	
2.	Polskie Centrum Akredytacji	Lucyna Olborska	Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji	P
3.	Polska Agencja Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna	Tomasz Pisula	Prezes Zarządu Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna	P

* Użyty skrót oznacza: P – ocena pozytywna, O – ocena opisowa, N – ocena negatywna

Załącznik 9. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Przedsiębiorczości i Technologii
9. Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji
10. Prezes Zarządu Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna
11. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
12. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
13. Sejmowa Komisja do Spraw Energii i Skarbu Państwa
14. Sejmowa Komisja Gospodarki i Rozwoju

MINISTER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I TECHNOLOGII

Warszawa, 22 czerwca 2018 r.

BK-II.0810.1.2018.JP

**Pan
Krzysztof Kwiatkowski**

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z przekazaniem Informacji o wynikach kontroli „Wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w części 20 – Gospodarka oraz wykonanie planu finansowego Polskiego Centrum Akredytacji”¹, na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli², przedstawiam stanowisko do przedmiotowego dokumentu.

W dziale III, rozdziale 1. *Dochody budżetowe*, podrozdziale 1.1 *Realizacja dochodów budżetowych* na str. 11 przekazanej Informacji, Najwyższa Izba Kontroli stwierdza m.in., że „(...) Minister nie przeprowadzał kontroli przestrzegania warunków wydanych zezwoleń oraz przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Przykładowo, nie kontrolowano czy przedsiębiorcy występują o zwiększenie limitu w sytuacji uzyskania obrotu przekraczającego pierwotne zezwolenie, co wiąże się z koniecznością uiszczenia kolejnej opłaty, ani czy następuje to w ustawowym trzydziestodniowym terminie od dnia wykorzystania limitu (...)”. W ocenie NIK Minister powinien dążyć do zapewnienia sobie możliwości weryfikacji przestrzegania przez przedsiębiorców warunków udzielonych koncesji.

Odnosząc się do powyższego należy podkreślić, że obecnie minister właściwy do spraw gospodarki, dalej: „Minister”, nie posiada uprawnień do przeprowadzania kontroli przedsiębiorców we wskazanym zakresie. Szereg organów uprawnionych do przeprowadzania takich kontroli, jak Państwowa Inspekcja Handlowa, policja, organy kontroli celno-skarbowej lub podatkowej, kontroluje przedsiębiorców prowadzących obrót hurtowy napojami alkoholowymi, także w odniesieniu do udzielonego przez Ministra zezwolenia.

Zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 18% alkoholu określa tzw. limit sprzedaży w tysiącach litrów 100% alkoholu. W przypadku przekroczenia tego limitu przedsiębiorca zobowiązany jest do wystąpienia do Ministra o jego zwiększenie w terminie 30 dni od dnia wykorzystania limitu. Niedokonanie tej czynności powoduje, że przedsiębiorca prowadzi działalność polegającą na sprzedaży napojów alkoholowych bez wymaganego zezwolenia. Sprzedaż napojów alkoholowych bez wymaganego zezwolenia obwarowana jest sankcjami karnymi, określonymi w Rozdziale 3 *ustawy o wychowaniu w trzeźwości*, a stwierdzenie tego faktu jest bardzo łatwe do wykrycia podczas kontroli przeprowadzanych przez ww. uprawnione organy.

¹ Dalej: „Informacja”.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524 (t.j.).

Zważywszy zatem na liczbę organów uprawnionych do kontroli oraz zakres podmiotowy i przedmiotowy prowadzonych przez nie kontroli, należy uznać, że obecnie nie ma konieczności zwiększania uprawnień kontrolnych Ministra wobec przedsiębiorców w celu weryfikacji przestrzegania przez nich warunków udzielonych zezwoleń. W szczególności dotyczy to weryfikacji, czy przedsiębiorcy występują o zwiększenie limitu w sytuacji uzyskania obrotu przekraczającego pierwotne zezwolenie oraz czy następuje to w ustawowym trzydziestodniowym terminie od dnia wykorzystania limitu. Wystąpienie z wnioskiem do Ministra o zwiększenie limitu określonego w zezwoleniu, a także terminowe jego złożenie stanowi dla przedsiębiorców podstawowy warunek prowadzenia działalności w zakresie obrotu hurtowego napojami alkoholowymi, a niepodjęcie tych czynności skutkować może dotkliwymi sankcjami karnymi. Ustanowienie Ministra kolejnym organem kontroli działalności gospodarczej w omawianym zakresie stanowić może dodatkowe obciążenie dla przedsiębiorców, poprzez m.in. zwiększenie częstotliwości czynności kontrolnych, przeprowadzanych w tej samej sprawie.

1 - według stanu

z up. MINISTER

M.H.

Mariusz Halaszy
PODSEKRETARZ STANU

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

OPINIA
PREZESA
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

do stanowiska Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 22 czerwca 2018 r.
do *Informacji o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 20*
– *Gospodarka*

Minister Przedsiębiorczości i Technologii nie zakwestionował ocen zawartych w informacji o wynikach kontroli. Odniósł się natomiast do kwestii nieprzeprowadzania kontroli przestrzegania warunków wydanych zezwoleń oraz przepisów ustawy z 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Minister powtórzył argumentację, przedstawioną w trakcie kontroli, że organami uprawnionymi do przeprowadzania takich kontroli jest Inspekcja Handlowa, policja, organy kontroli celno-skarbowej lub podatkowej i nie ma potrzeby zwiększenia uprawnień kontrolnych Ministra. Biorąc pod uwagę, że Minister nie wydał w latach 2016-2017 żadnej decyzji o cofnięciu zezwolenia na podstawie przesłanek określonych w ww. ustawie (art. 9⁵) NIK podtrzymuje stanowisko, wyrażone w informacji o wynikach kontroli, że Minister powinien dążyć do zapewnienia sobie możliwości weryfikacji przestrzegania przez przedsiębiorców warunków udzielonych koncesji.